

PREZIDENTĖ SIŪLO VIEŠINTI MEDŽIAGĄ APIE KGB VEIKLĄ

Vilnius, vasario 24 d. (LRT). Prezidentė Dalia Grybauskaitė siūlo kuo skubiau užbaigti iliustracijos procesą, paviešinant visą archyvuose turimą medžiagą, susijusią su KGB veiksmiais, įtraukiant žmones į savo veiklą, kartu paaiškinant dokumentų prasmę. Taip ji pareiškė trečiadienį susitikusi su Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto (NSGK) nariais. „Tai yra vienintelis aiškus, greitas, suprantamas ir būtinas kelias pabaigti du dešimtmečius besitęsiančią ir niekaip nesibaigiančią iliustracijos temą“, – šalies vadovės žodžius citavo jos atstovas spaudai Linas Balsys.

Savo ruožtu NSGK pirmininkas konservatorius-krikde-mas Arvydas Anušauskas teigė manantis, kad teisinę iliustraciją reikia pratęsti bent iki 2012 m. ieškant apie ryšius su KGB neprisipažinusių asmenų.

Nori švietimo apie SSRS spec. tarnybų veiklą

Pasak L. Balsio, anksčiau jau buvo suteikta galimybė prisipažinti žmonėms, įtrauktiems į Sovietų Sąjungos specialiųjų tarnybų veiklą. Apie šių asmenų buvusią veiklą žinoma, jiems buvo garantuota valstybės apsauga. Tačiau procesas iki šiol nebaigtas: Iliustracijos komisija dirba, esama bylų, bet didžioji dalis jų teismuose baigiasi niekuo, nes dėl medžiagos trūkumo teismai negali priimti sprendimo.

„Iliustraciją reikia kuo skubiau užbaigti, **paviešinant visą archyvuose turimą medžiagą, susijusią su tuo, kaip KGB ir kitos specialiosios tarnybos įtraukdavo Lietuvos gyventojus į savo veiklą**, tos veiklos metodus, – prezidentę citavo L. Balsys. – Informaciją reikia padaryti viešą, dokumentus skelbti (techninės detalės, kaip tai padaryti).“

D. Grybauskaitės manymu, kartu su dokumentais reikia pateikti kvalifikuotą, profesionalų paaiškinimą, kad būtų lengviau suprasti, ką tam tikras dokumentas reiškia ir kokią įtaką jis galėjo turėti žmogaus veiklai bei likimui, ar šis asmuo galėjo būti užverbuotas ir tapti agentu. „Tai turėtų būti masiškas, aiškus žmonių švietimas apie spec. tarnybų veiklą ir jų padarytą žalą“, –

apibendrino L. Balsys.

Apie archyvinės medžiagos viešinimą prezidentė kalbėjo jau pernai. A. Anušauskas yra užregistravęs vadinamojo Iliustracijos įstatymo pataisas, kuriose numatytas dokumentų viešinimas ir apibrėžta, kaip tai turi vykti. NSGK nariai artimiausiu metu žada pateikti savo išvadą dėl pataisų.

Dalis bylų buvo išvežta ar sunaikinta

„Galiu pasakyti savo nuomonę – pereinamasis laikotarpis prieš nutraukiant teisinę iliustraciją turi būti, bent iki 2012 m. (...) Iš patirties žinau, kad yra neprisipažinusių ar atlikusių „kabinetinę iliustraciją“ – ne Aukščiausiosios Tarybos komisijai KGB veiklai tirti, ne pagal įstatymus, o tiesiog ateidavo į buvusių Valstybės saugumo vadovų kabinetus ir sutardavo dėl kažkokių mums nežinomų dalykų“, – po susitikimo su prezidente kalbėjo A. Anušauskas.

Pasak jo, dokumentų viešinimas nereikš žmonių plūdimą į archyvus: represuotųjų artimieji, istorikai esą ir dabar gali sklaidyti dokumentus, neleidžiama susipažinti tik su duomenimis, kurie yra susiję su jau prisipažinusiais asmenimis. Ar žmogus bendradarbiavo su sovietų spec. tarnybomis, turėtų įvertinti teismas.

Iki šiol apie bendradarbiavimą su KGB yra prisipažinę apie 1,5 tūkst. žmonių, kai kurie atliko „kabinetinę iliustraciją“. Maždaug 5 tūkst. bylų pirmaisiais Nepriklausomybės metais buvo išvežta į Maskvą. Dar apie 105 tūkst. agentų bylų buvo sunaikinta 1989-1990 m. Tačiau, kaip pažymėjo istoriko išsilavinimą turintis A. Anušauskas, šios bylos apėmė visą KGB gyvavimo laikotarpį, įskaitant net pokario metus. Vykstant partizaninei kovai esą daug žmonių buvo formaliai įrašomi į agentus – dėl skaičiaus. Tuomet jų būta 27 tūkst., įskaitant esą užverbuotus miškininkus, medkirčius ir pan. Dalis žmonių, kurie turėjo ryšių su KGB, emigravo ar mirė.

Tiesa, Lietuvos archyvuose likę dokumentų fragmentai, pavyzdžiui, KGB darbuotojų darbo sąsiuviniai, esą leidžia daug ką atkurti. Komentuodamas, kad pasta-raisiais metais Iliustracijos

Lietuvos Respublikos Generalinė konsulė Skaistė Aniulienė kalba Vasario 16-osios šventėje Lemonte, IL, kurią surengė JAV LB Vidurio apygarda Lietuvių fondo salėje vasario 21 d. **R. Astrausko nuotr.**

RUSIJOS PREZIDENTAS KOVO 11-ĄJĄ Į LIETUVĄ NEATVYKS

Rusijos prezidentas Dmitrij Medvedev pasveikino Lietuvos prezidentę Dalią Grybauskaitę su artėjančiu Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 20-mečiu ir pakvietė dvišalio vizito į Rusiją prezidentei patogiu laiku. Tačiau laiške šalies vadovei jis teigė, kad į Kovo 11-osios minėjimą atvykti negalės, nes turi kitų įsipareigojimų.

„Esu dėkingas už kvietimą į šventines Lietuvos Respublikos Nepriklausomybės atkūrimo 20-ečio iškilmes Vilniuje. Norėčiau pasveikinti su jubiliejumi ir palinkėti Jums ir visiems Lietuvos gyventojams visokeriopos sėkmės“, – rašoma Rusijos prezidento laiške.

komisija vangiai skelbė neprisipažinusius bendradarbius, parlamentaras tikino, kad svarstyta daugiau bylų, tačiau dabar, kai ištirta gerokai daugiau medžiagos, nei prieš keletą metų, išvadą ne visada pavyksta priimti.

A. Anušausko žodžiais, iliustracija turėtų būti baigtinis procesas: Vienas iš iliustracijos tikslų buvo užtikrinti nacionalinį saugumą, kad būtų žinomi buvę bendradarbiai. Tačiau vidutinis užverbuotųjų amžius buvo 35-eri, jaunesnių nei 25 metų buvo nedaug, o didelė dalis buvo vyresni. Nuo KGB oficialaus egzistavimo pabaigos praėjo 19 metų. Daug buvusių bendradarbių yra sulaukę tokio amžiaus, kad jau nebegali dirbti statutinėse organizacijose, valstybės tarnyboje – tokie ribojimai jiems buvo numatyti įstatyme, tačiau jų galiojimas netrukus baigsis.

Rusijos vadovas apgailestauja, jog dėl anksčiau numatytų tarptautinių įsipareigojimų jis pats negalės dalyvauti Kovo 11-osios iškilmėse Vilniuje. Atstovauti Rusijai D. Medvedev paveda Lietuvos ir Rusijos tarpvyriausybės komisijos pirmininkui iš Rusijos pusės, Rusijos transporto ministrui Igor Levitin.

„Su šiluma prisimenu mūsų trumpą, bet turiningą pokalbį Berlyne. Tikiuosi mūsų susitikimo artimiausiu metu ir kviečiu apsilankyti Rusijos Federacijoje Jums patogiu laiku. Manau, kad galėsime aptarti visą visumą Rusijos ir Lietuvos santykiams aktualių klausimų bei numatyti dvišalio bendradarbiavimo suaktyvinimo kelius“, – rašoma Rusijos prezidento laiške.

LENKIJA UŽ IEŠKINIŲ RUSIJAI DĖL KATYNĖS ŽUDYNIŲ

Lenkijos vyriausybė parėmė savo pilietės Witomilos Wolk-Jezierskos ir kitų dvylikos lenkų karininkų, kuriuos Antrojo pasaulinio karo metais nužudė sovietų NKVD, artimųjų ieškinį prieš Rusiją, rašo dienraštis *Rzeczpospolita*. Byloje, kurią nagrinės Europos Žmogaus Teisių Teismas (EŽTT) Strasbūre, Lenkijos vyriausybė turės trečiosios šalies statusą ir teisę proceso metu teikti savo pasiūlymus.

W.Wolk-Jezierska ir dar dvylika NKVD aukų artimieji ieškinį įteikė 2009 metų rugpjūtyje. Pasak *Rzeczpospolita*, EŽTT jį persiuntė Rusijai ir nurodė iki šių metų kovo 19 dienos atsakyti į lenkų iškeltus kaltini-

Prezidentė Dalia Grybauskaitė, komentuodama Rusijos vadovo laišką Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo jubiliejaus proga, teigia, jog tai yra svarbus Rusijos žingsnis formuojant gerus kaimyninius santykius su Lietuva.

„Palankiai vertinu faktą, kad Rusijos prezidentas D. Medvedevas pasveikino Lietuvą ir su Valstybės atstatymo, Vasario 16-osios, ir su Nepriklausomybės atkūrimo, Kovo 11-tosios, dienomis. Lietuvos interesus yra geranoriški, abipuse nauda ir pagarba paremti santykiai su visomis kaimyninėmis valstybėmis. Dvišalis darbo vizitas būtų gera proga su Rusijos vadovu aptarti Lietuvai aktualius klausimus ir galimybes plėtoti dvišalį ekonominį, kultūrinį bendradarbiavimą“, – kalbėjo valstybės vadovė. **LRT**

mus dėl Europos žmogaus teisių konvencijoje nustatytų žmogaus teisių pažeidimų ir žeminančio elgesio su belaisviais.

Katynės miške netoli Smolensko buvo sušaudyti 22 tūkst. lenkų, tarp jų - 15 tūkst. lenkų karininkų, likusių Sovietų Sąjungos kontroliuojamoje teritorijoje, kai po Raudonosios Armijos invazijos į Lenkiją ji šios šalies teritoriją pasidalijo pagal Molotovo-Ribbentropo paktą su nacistine Vokietija.

W.Wolk-Jezierska sakė esanti patenkinta Lenkijos vyriausybės sprendimu ir džiaugėsi, kad parems jos ir kitų Katynės aukų artimųjų pastangas sužinoti tiesą ir užtikrinti teisingumą.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Lietuvos gyventojai yra patenkinti prezidentės Dalios Grybauskaitės veikla ir didžioji dauguma žmonių jos darbą vertina teigiamai. Tokie duomenys paaiškėjo žurnalo „Valstybė“ užsakymu viešosios nuomonės ir rinkos tyrimų bendrovei „Vilmorus“ atlikus apklausą. Ji atskleidė, kad teigiamai D. Grybauskaitės veiklą vertina 79,5 proc. apklaustųjų, neigiamai – 6,6 proc. ir dar 13,9 proc. sakė nesidomį politika arba nežinojo, kaip atsakyti.

Ministrų pirmininką ir didžiausios valdančiosios Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų vadovą Andrių Kubilių keikia tie, kurie į valstybę žiūri kaip į kolūkio sandėlį, kur svarbu turėti „kūmą sandėlininką“. Tokios nuomonės apie premjerui ir ministrų kabinetui oponuojančius žmones laikosi europarlamentaras Vytautas Landsbergis, skaitęs viešą paskaitą Mykolo Romerio universiteto studentams. Politikas sako, kad dabartiniai valdantieji nukirto įvairias grupuotes maitinusias bambagysles, todėl esą ją ir norima nuversti.

Lietuvos premjeras Andrius Kubilius sako nematantis pagrindo tolesnėms deryboms su Krikščionių partija. Šios partijos vadovas ekspremjas Gediminas Vagnorius pareiškė, kad krikščionys neketina dėtis prie valdančiosios koalicijos, kol ministru pirmininku bus A.Kubilius.

Nedidukų partijų siūlymų pakeisti ministrų pirmininką Andrių Kubilių yra svajonės, kurios kol kas ir lieka svajonėmis. Taip apie Krikščionių partijos prezidiumo sprendimą – jungtis prie koalicijos, jei premjeru nedirbs A. Kubilius – atsiliepia Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė. „Tokių siūlymų iš įvairių nedidukų partijų ateina daug, bet tai svajonės ir jos išlieka svajonėmis“, - viešėdama Vilniaus knygų mugėje sakė prezidentė.

Nors pernai užfiksuotas augantis gimstamumas, o mirė mažiau žmonių nei 2008 metais, tačiau tai nepaveiks demografinės pusiausvyros ir kartų kaitos. Anot statistikų, 2010 metų pradžioje Lietuvoje gyveno 3 mln. 329 tūkst. gyventojų, o tai beveik 21 tūkst. mažiau nei prieš metus. Skaičiuojama, kad per paskutiniuosius penkerius metus Lietuvos gyventojų skaičius sumažėjo 96,3 tūkst. (2,8 proc.). Europos Bendrijų statistikos tarnyba prognozuoja, kad 2050 metais Lietuvoje gyvens beveik 592 tūkst. gyventojų mažiau negu šių metų pradžioje.

Pernai 22 tūkst. žmonių deklaravo savo išvykimą iš Lietuvos – tai beveik 5 tūkst. daugiau negu užpernai. Penktadalį išvykusiųjų – jaunimas. Daugiau nei pusė išvykstančiųjų teigė, kad siekia emigruoti į Jungtinę Karalystę, Airiją, Jungtines Amerikos Valstijas, Vokietiją. Pastebima, kad pernai, palyginti su 2008 metais, padaugėjo emigravusiųjų į Airiją (1,4 karto) ir Jungtinę Karalystę (1,3 karto), o norinčių emigruoti į Jungtines Amerikos Valstijas ir Vokietiją skaičius beveik nekito. Statistikos departamento duomenimis, per paskutiniuosius penkerius metus daugiausiai – net penktadalį – emigruoja 25–29 metų amžiaus gyventojai. Išankstiniais duomenimis, 2010 metų pradžioje Lietuvoje gyveno 3,329 mln. gyventojų – tai 20,9 tūkst. mažiau negu 2009 metų pradžioje. Tuo metu ES gyveno 501,3 mln. žmonių – 1,5 mln. daugiau nei prieš metus.

Žmonių, pageidaujančių gauti paramą maisto produktais, skaičius kasmet didėja. Palyginti su praėjusių metų kovo mėnesiu, Lietuvoje remiamųjų padaugėjo beveik 100 tūkstančių. Tikėtina, jog paramos gavėjų iki metų pabaigos padaugės dar bent 50 tūkst. Penkis kartus per metus paramą maisto produktais šiemet gali gauti asmenys, kurių pajamos neviršija 1,5 Vyriausybės patvirtintų valstybės remiamų pajamų dydžio (525 Lt) per mėnesį. Pirmas toks dalinimas numatytas kovo mėnesį.

ELTA, LRT

Europos Sąjungos vadovai – prezidentas Herman van Rompuy ir diplomatijos vadovė Catherine Ashton – paskyrė Vygaudą Užacką ES atstovu Afganistane.

EPA

JAV prezidento kviestas pasitarimas sveikatos apdraudos reikalu vasario 25 d. Washingtone su Respublikonų partijos atstovais parodė kokie didžiuliai skirtumai yra tarp demokratų ir respublikonų dėl naujos sveikatos draudimo sistemos įvedimo, nes nesutariama dėl būsimo įstatymo finansavimo šaltinių, kurie kainuotų milžiniškas sumas pinigų visiems. Po šešių valandų pasitarimo prezidentas B. Obama nelaimėjo nė vieno respublikono, kuris pritartų dabartiniam demokratų siūlomam sveikatos apdraudos įstatymui. Prieš tai prezidentas specialiaame susitikime bandė įtikinti Atstovų rūmų respublikonų vadovą John A. Boehner (kairėje), kad balsuotų už demokratų projektus. Tada pasitarime dalyvavo Atstovų rūmų pirmininkė demokratė Nancy Pelosi (prezidento dešinėje) ir Senato demokratų daugumos vadas Harry Reid. **AP**

SVEIKATOS REFORMŲ PASITARIMAS JAV BAIGĖSI BE REZULTATŲ

JAV partijų viršūnių susitikimas dėl sveikatos reformos vasario 25 d. baigėsi be rezultatų.

Prezidentas Barack Obama pagrasino, jog demokratų vieni „pramuš“ įstatymo projektą, jei artimiausiu metu sutarimas nebus pasiektas, praneša agentūra *AFP*.

Respublikonai per brangiais vadina demokratų planus suteikti sveikatos draudimą 31 mln. iki šiol neapdraustų amerikiečių. Per beveik septynias

valandas trukusį susitikimą, kurį tiesiogiai transliavo televizija, B. Obama sakė, kas šalis negali sau leisti dar metus laiko diskutuoti dėl reformos. Jei per ateinančias šešias savaites su respublikonais nepavyks susitarti, jie esą spartinti reformą imsis vieni.

B. Obamos demokratams Senate trūksta vieno balso, kad reformai būtų pritarta. Tam būtina 60 balsų dauguma iš 100. Tačiau prezidentas gali mėginti „prastumti“ įstatymą specialiu

potvarkiu, kuriam pakanka paprastos 51 balso daugumos.

Respublikonų mažumos vadovas Senate Mitch McConnelli teigė esąs nusivylęs susitikimo su B. Obama rezultatais. Anot jo, tapo aišku, kad demokratų, įskaitant prezidentą, nenori keisti 2 tūkst. 700 puslapių įstatymo projekto.

B. Obama tikėjosi, kad minėtas susitikimas išgelbės jo inicijuojamą sveikatos reformą. Respublikonų atstovai jau iš anksto kritikavo susitikimą, vadindami jį prezidento viešaisiais ryšiais.

R. GATES PERSPĖJA APIE NATO GRESIANČIĄ KRIZĘ

Washington, DC, vasario 24 d. (LRT). NATO gresia krizė, nes Europos šalys nusistatę prieš karinę galią ir neskiria lėšų ginklams ir kariniai įrangai, teigia JAV gynybos sekretorius Robert Gates. „Šiuo metu aljansas susiduria su labai rimtomis, ilgalaikėmis, sisteminėmis problemomis“, – savo kalboje Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos pareigūnams ir karininkams kalbėjo R. Gates.

Tuo metu, kai NATO vadovaujamų jėgų laukia sunki kova Afganistane, R. Gates pažymėjo, jog aljansą kamaujantis biudžeto lėšų trūkumas yra „gilesnių problemų“ dėl to, kaip jis nustato savo prioritetus ir kaip Europos šalių visuomenės suvokia kariuomenės vaidmenį, simptomas, praneša naujienų agentūra *AFP*.

Pasak R. Gates, „po amžių pragaištingų karų“ Europoje išivyravusi taika reiškė triumfą, tačiau, anot jo, ši tendencija „nuėjo per toli“, „mat dauguma žemyno šalių su vis mažesniu noru remia karinius veiksmus“.

„Europos demilitarizacija, kur didelė visuomenės ir politikų sluoksnio dalis nusistačiusi prieš karinę jėgą ir su ja susijusią riziką, iš palaimos XX amžiuje pavirto kliūtimi užtikrinti tikrąją saugumą ir ilgalaikę taiką XXI-ajame“, – kalbėjo JAV gynybos sekretorius.

Europos silpnumo įvaizdis gali tapti „paskata apsiskaičiamumui ir agresijai“ iš priešišku šalių pusės, išpėjo jis. Tuo metu lėšų ir įrangos stygius apsunkina mėginimus rengti bendras karines operacijas Afganistane ir kitur, Nacionaliniame gynybos universitete kalbėjo R. Gates.

„Pavyzdžiui, daugybę metų mes žinojome, jog NATO reikia daugiau krovinių lėktuvų ir visokių tipų sraigtasparnių, tačiau jų vis dar neturime“, – sakė jis.

„Sraigtasparnių ir krovinių lėktuvų trūkumas tiesiogiai įtakoja operacijas Afganistane“, – kalbėjo R. Gates ir pridūrė, kad NATO taip pat reikia daugiau degalų pildymo ore lėktuvų ir nepilotuojamų orlaivių žvalgybai

ir sekimui. Pasak gynybos sekretoriaus, jau pirmaisiais naujųjų metų mėnesiais NATO biudžete susidarė „šimtų milijonų eurų“ deficitas, o tai jis pavadino „natūrali kelis dešimtmečius besitęsusio nepakankamo kolektyvinės gynybos finansavimo pasekmė“.

JAV gynybos sekretorius kritikos pažėrė tuomet, kai NATO pareigūnai kuria naują aljanso strateginę viziją. 1949 metais įkurta organizacija nuo pat Šaltojo karo pabaigos siekia iš naujo apsibrėžti savo tikslus. Galutinę strategiją ketinama pristatyti šiais metais vykstančiame NATO viršūnių susitikime.

Išbaręs sąjungininkus Europoje dėl išlaidų gynybai ir paskatinęs juos priimti „sunkius sprendimus“ dėl reformos, R. Gates gyrė aljansą dėl didėjančio į Afganistaną siunčiamų karių skaičiaus.

Buvęs Centrinės žvalgybos valdybos (CŽV) direktorius pažymėjo, jog didžiausią grėsmę Europai kelia ne šarvuotų sausumos dalinių, remiamų artilerijos, naikintuvų ir bombonešių invazijos, kaip Šaltojo karo laikais.

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010

19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas / President

Vytautas Radžius, Redaktorius / Editor
2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

Gediminas Markevičius, maketavimas

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.
VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.
Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$1.00.
Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

TAUTINEI SĄJUNGAI – 60 METŲ

Lietuvių tautinė sąjunga Lietuvoje įsisteigė 1924 m. rugpjūčio 17 d. Šiauliuose lietuvių suvažiavimo metu, kuriame rūpėjo mūsų tautos buvimo reikalai. Tautininko pavadinimas kilo iš lietuvių kalbos žodžio tauta. Plačiąja prasme tautininkas yra asmuo, kuris tiki ir skelbia, kad jo tautos gerovė yra vienas iš pagrindinių politinės, ūkinės ir kultūrinės veiklos uždavinių.

Tautininko vardas lietuviuose žinomas daug anksčiau. Tautininkiškumo tikslai yra lietuvybė ir laisvė. Tada ir „Vilties” laikraščio šalininkai ir „Vairo” rėmėjai ir Tautos pažangos partijos nariai (1916 m.) buvo vadinami tautininkų vardu. Bet jau vyskupo Motiejaus Valančiaus veikloje prasidėjo tautiškumo pradai, nors jis ir nevadinamas tautininku. Jis, be religijos tiesų mokymo, padėjo lietuvybės veikėjams, rūpinosi lietuvių tautos švietimu, blaivinimu, gerove ir gynė nuo Rusijos caro priespaudos. Nebe pagrindo ir „Aušros” steigėjas dr. Jonas Basanavičius laikomas tautininkų pirmtaku.

Lietuvių tautininkų sąjungos pirmuoju pirmininku tapo rašytojas Vincas Krėvė-Mickevičius. Po jo neilgo pirmininkavimo – Antanas Merkys, vėliau – Vytautas Vileišis, Jonas Lapėnas, Liudas Noreika. Trumpai pirmininku buvo ir Antanas Smetona. 1931 m. ministras pirmininkas Juozas Tūbelis buvo Sąjungos pirmininku, bet jam susirgus, 1938 m. Lietuvių tautininkų sąjungos pirmininku tapo naujasis premjeras kun. Vladas Mironas. Jį pakeitė Domas Cesevičius, kuris pirmininkavo iki sovietinės okupacijos pradžios 1940 m. Daugelis buvo ištremti į Sibirą. D. Cesevičiui pirmininkaujant tautininkuose vyravo pažiūra, kad Lietuvos valstybės autoritarinė santvarka nėra tobula, bet tik pereinamoji stadija, siekianti išauklėti tautą valdytis sveika tikrove, bet pažiūra nespėjo subręsti, nes Lietuva buvo okupuota.

Raudonajai armijai 1944 m. vasarą vėl artėjant prie Lietuvos, keliasdešimt tūkstančių lietuvių, gelbėdamiesi nuo Sibiro, trėmimų, mirties ir kankinimų, pasitraukė į Vakarų Europą, daugiausia į Vokietiją. Jų tarpe buvo ir Tautinės sąjungos narių. Vokietijoje 1947 m. gegužės 10 d. Stuttgarte įvyko tautinio sąjūdžio suvažiavimas, pavedęs išrinktiesiems vadovams paruošti veiklos gaires, kurios po metų buvo vienbalsiai priimtose. Pagal tai tautinio sąjūdžio pagrindiniai tikslai yra – nepriklausoma Lietuva, lietuvių tautos vienybė, jos gerovė ir krikščioniškoji moralė. Su šiuo nusiteikimu daugelis narių išvyko į JAV.

Amerikoje atsiradę tautinio sąjūdžio nariai įsijungė į Amerikos lietuvių tautinę sąjungą, kuri buvo įsisteigusi 1949 m. gegužės 22 d. Tautinės sąjungos visos veiklos Amerikoje aptarimas – ne šio straipsnio tikslas. Norėta priminti tik tautinio sąjūdžio pradžią, nuolatinį rūpestį Lietuvos laisve ir dalyvavimą užsienio lietuvių darbuose Tėvynei.

Tautinė sąjunga taip pat yra išipareigojusi ne tik finansiškai padėti „Dirvos” leidimui, bet kartu su „Vilties” draugija prižiūrėti ir laikraščio tautinės idėjos tęstinumą. Tuos išipareigojimus Tautinė sąjunga sąžiningai vykdo ir šiandien, kaip kad rašė Vytautas Abraitis, kai „Dirvai” 1990 metais buvo 75 metai.

Tautinė sąjunga, kviesdama lietuvių visuomenę į Kovo 11-osios – Lietuvos nepriklausomybės 20 metų atkūrimo šventę kovo 21 dieną Čikagoje, Jaunimo centre, 3:00 val. po pietų, pagerbs ir literatūrinio konkurso laureatus, kurie dalyvaus šventėje atvykę iš Lietuvos.

S. Tūbėnas

NEPRIKLAUSOMYBĖS AKTAS TEBEŠAUKIA VIENYBĖN

1918 m. vasario 16-ąją lietuvių tauta pasirinko kelią, kuris pareikalavo atkaklaus darbo, didvyriškumo ir aukos ir kuriuo einame iki šiol, toliau kurdami ir stiprindami savo valstybę, Lietuvos valstybės atkūrimo dienos proga sakydama kalbą sostinės S. Daukanto aikštėje **teigė prezidentė Dalia Grybauskaitė.**

„Šią dieną prieš 92-jus metus dvidešimt tautos šviesuolių pasirašė nepaprastai svarbų dokumentą - Vasario 16-osios Nepriklausomybės aktą. Jis skelbė, kad Lietuvos Taryba atstato nepriklausomą demokratinius pamatais sutvarkytą Lietuvos valstybę su sostine Vilniuje ir tą valstybę atskiria nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis. Šie tobulai surikiuoti žodžiai tiksliai nusakė kelią, kurį pasirinko lietuvių tauta”, - Baltijos valstybių vėliavų pakėlimo ceremonijoje kalbėjo šalies vadovė.

Pasak D. Grybauskaitės, be Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorijos, be nacionalinių sąjūdžių ir sukilimų, be knygnešių ir lietuviškos

spaudos būtų sunku įsivaizduoti Nepriklausomybės akto atsiradimą. Laisvės siekis suvienijo tautą lemiamam žingsniui - atstatyti priešų sugriautą valstybę.

„Iškiliausių tautos atstovų parašais patvirtintas aktas šaukė vienybėn tada - tebešaukia ir dabar visus tautiečius. Kaip sakė signataras Petras Klimas: kokių pažiūrų jie bebūtų, jei tik nenutolę nuo savo Tėvynės ir brangina tėvų bei protėvių palikimą, trokšdami savosios laisvės”, - sakė prezidentė. Ji pabrėžė, kad Nepriklausomybės aktas sutelkė tautą išbandymams, o jo dvasioje buvo kuriama ne tik tarpukario Lietuva.

„Nepriklausomybės akto įkvėpti telkėsi į kovą Lietuvos partizanai, juo rėmėsi rezistencinis judėjimas sovietmečiu, jis padėjo tremtiniams nepalūžti, išsaugoti viltį. Šis laisvės dokumentas inspiravo ir 1990-ųjų Kovo 11-osios aktą - šiuolaikinės, modernios Lietuvos pamatą. Kovo 11-osios aktas, tarsi pratęsdamas Vasario 16-osios Lietuvos nepriklausomybę paskelbusį

IKI 2017 M. BUS ATKURTA SOVIETINĖ ERDVĖ

Rusijos ir Baltarusijos sąjunginės valstybės sekretorius Pavel Borodin mano, kad iki 2017 metų gali būti atkurtas Sovietų Sąjungos analogas. „Baltarusijos, Rusijos ir Kazachstano muitų sąjunga - tai precedento neturintis žingsnis, siekiant atkurti Sovietų Sąjungą. Aš duodu jums, žurnalistai, nurodymą parašyti, kad iki 2017 metų bus atkurta sovietinė erdvė”, - sakė P.Borodin spaudos konferencijoje Minske.

Jo nuomone, 2017 metai bus simboliniai, nes 1917 metais Rusijoje buvo įvesta sovietinė valdžia. Kaip pažymėjo P.Borodin, muitų sąjunga kaip veiksminga institucija pritrauks artimiausiu laiku kai kurias kitas buvusios SSRS šalis. „Į muitų sąjungą mes paimsime ir Gruziją, ir Ukrainą”, - sakė Sąjunginės valstybės sekretorius.

„Artimiausiu metu Rusija ir

NATO NORI AKTYVAUS RUSIJOS VAIDMENS AFGANISTANE

NATO generalinis sekretorius Anders Fogh Rasmussen pareiškė, kad neatmeta galimybės, jog Rusija prisijungs prie sąjungos operacijos Afganistane ir imsis ten aktyvaus vaidmens. Kalbėdamas per 46-ąją konferenciją saugumo klausimais, kuri vyko Vokietijoje, A.F.Rasmussen sakė tikįs, jog Rusijos ir NATO

nuogaustavimai dėl dabartinės situacijos Afganistane sutampa.

NATO generalinio sekretoriaus teigimu, Rusijai būtų nelengva Afganistane kovoti su narkotikų prekeiviais, jei šalis ir vėl taptų teroristų lizdu.

A.F.Rasmussen sakė, jog Rusija su NATO galėtų bendradarbiauti mokant lėktuvų

RUSIJA PAVOJINGA, NES JAI PAČIAI GRESIA ŽLUGIMAS

Iš tiesų Rusija pavojinga todėl, kad jai pačiai gresia žlugimas, straipsnyje *The Washington Times* teigia „American Foreign Policy Council“ viceprez. Ilan Berman. Pastaraisiais metais Rusija grįžo į užsienio politikos areną, tačiau „po visa geopolitine Kremliaus bravūra slepiamos aplinkybės, kad valstybė, pakeitusi galingąją Sovietų Sąjungą, grimzta į mirtiną

demografinį ir socialinį ekonominį akivarą“, – rašo autorius.

Jau XXI amžiaus viduryje Rusijos Federacijos gyventojų skaičius gali sumažėti iki 100 mln. žmonių, o 2080 m. (Rusijos Federacijos Tarybos pirm. Sergeja Mironov apskaičiavimais) – iki 52 mln. žmonių. Kad gyventojų skaičius nemažėtų, gimstamumas Rusijoje turi siekti 2,1%, o 2006 m. metu šis rodiklis tesiekė 1,4%.

aktą, atvėrė mums istorinę galimybę tapti lygiateisiais Europos Sąjungos ir NATO nariais”, - kalbėjo valstybės vadovė.

Sakydama kalbą į aikštę šalia Prezidentūros susirinkusiems žmonėms D. Grybauskaitė kalbėjo ir apie dabarties valstybę, pilietiškumą bei kovą su korupcija. „Pakilome naujiems siekiams, pasiryžome kurti kito-kią Lietuvą. Atvirą pasauliui ir naujovėms, tolerantišką, pilietišką, kūrybingą. Kartu - ir savikritišką, ryžtingai kertančią per korupcijos mazgo, apsivalančią nuo melo, sugėbančią apginti žmogaus orumą”, - teigė prezidentė.

Anot šalies vadovės, Vasario 16-osios akte nebuvo žadėta nei materialinė gerovė, nei išskirtinės privilegijos - tik laisvė, kuri ir yra didžiausia vertybė. „Šiandien esame laisvi. Džiaukimės laisve, branginkime ją ir tvirtinkime kasdieniais savo darbais, kaip tai darė Nepriklausomybės akto signatarai. Tegul visuomet Vasario 16-oji būna mūsų laisvės ir nacionalinio orumo šventė”.

LRT

Baltarusija priims Konstitucinį aktą, taip pat įves bendrą mokėjimo priemonę. 2010 metais mes pereisim prie dolerio”, - pažymėjo P.Borodin. Jis taip pat pareiškė nuomonę, kad per 10 Sąjunginės valstybės gyvavimo metų žengti žingsniai į priekį: „Ėmė dirbti 26 tūkstančiai bendrų įmonių. Mes įsteigėme 5 mln. naujų darbo vietų, Rusijos ir Baltarusijos ministerijos ir žinybos surengė maždaug 24 bendras kolegijas”.

LRT

pilotus, tiekiant sraigtasparnių, mokant Afganistano kariškius ir policininkus bei kovojant su narkotikų platinimu.

Pradėjęs eiti NATO generalinio sekretoriaus pareigas praeitis metais A.F.Rasmussen pažadėjo gerinti santykius su Maskva. Aljanso ir Maskvos santykiai pablogėjo po trumpo Gruzijos ir Rusijos karinio konflikto dėl Pietų Osetijos

LRT

Demografinę krizę gilina dar du ne mažiau svarbūs veiksniai – gimstamumo didėjimas Rusijos musulmonų populiacijoje ir strateginis disbalansas su Kinija, tęsia autorius.

2020 m. musulmonai sudarys penktadalį Rusijos gyventojų, o XXI a. vid. – daugiau nei pusę.

Ateityje Rusija bus pavojinga ne savo jėga, bet silpnumu, mano jis.

LRT

TŪKSTANTMEČIU MINĖTA NE PRIEŽASTIS, O PASEKMĖ

Algimantas Zolubas

Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos leidinys „Varpas“ 2006 m. rugsėjo mėn. pateikė skaitytojams inžinieriaus Rimanto Kunčo-Žemaitaičio iš JAV rašinių, nagrinėjantį Lietuvos krikšto klausimą. Autorius pamatuotai, istoriniais faktais argumentuotai Lietuvos krikšto datą nukelia nuo Jogailos prie Mindaugo krikšto datos. Tačiau ar ir šią datą turime laikyti Lietuvos krikšto data? Šis inžinieriaus straipsnis turėjo paskatinti susidomėti tikrąja Lietuvos krikšto data ar jo pradžia Lietuvos istorikus, Bažnyčios hierarchus, tūkstantmečio minėjimo komisiją.

Aktas, davęs progą paminėti Lietuvos vardą istoriniuose šaltiniuose, buvo prieš tūkstantmetį įvykęs Netimero krikštas (1009 m.). Taigi, Lietuvos vardo paminėjimas yra betarpiškai susijęs su krikštu, krikšto pasekmė. Minint pasekmę, juolab privalėjome minėti priežastį – Lietuvos krikšto tūkstantmetį. Netimeras nebuvo eilinis lietuvių tautos žmogus, o jos atstovas, kunigaikštis, kurį istoriniai šaltiniai jį vadina „karaliumi“, pasikrikštijęs drauge su 300 karių. Netenka abejoti, kad tie kariai prie valdovo nebuvo eiliniai kareivėliai, o karo vadai. Čia dera pastebėti, kad anuometinėje Europoje karaliaus karūną teikdavo ne tik popiežius. Praėjus 242 metams po Netimero krikšto įvyko Mindaugo krikštas, po kurio, praėjus dar 2 metams, Lietuva antrą kartą tapo jau popiežiaus karūnuota karalyste. Tautos virsmą krikščioniška šalimi, žinoma, negalima laikyti vienkartinio aktu, įvykiu per valdovų krikštą, o turime vertinti kaip šimtmečius trukusią evangelizacijos raidą. Tačiau apie tokios raidos pradžią, kaip ir tautos pirmą paminėjimą istoriniuose šaltiniuose, privalome vertinti, jį įvardinti, minėti.

1987 metais buvo minimas Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejus, nors faktiškai tuomet sukako 978 metai nuo Netimero ir 735 metai nuo Mindaugo krikšto. Koks pagrindas buvo minėti Lietuvos krikšto 600 metų jubiliejų?

Panašu, kaip teigia savo rašinyje R. Kunčas-Žemaitaitis, kad 1387 metais neva įvykęs Lietuvos lenkiškas krikštas yra lenkų istoriko, vysk. Z. Olesnickio (įsakiusio pagrobti Vytauto karūną) sekretoriaus J. Dluogošo fantazijos bei istorinės klastos ir mūsų laikų lenkų mesianistų sukurpto spekta-

klio padarinys. J. Dluogošo XII tomų istorinė klastotė „Lenkijos garbei“ „Historia Polonicae“ (Lenkijos istorija), dar vadinama „Kronika“, pasižymi ypatingu šmeižtu visai Gediminaičio karaliaus Jogailos šakai bei ligūsta nepykanta Lietuvos karalystei ir jos savarankiškumui. O modernizuotoje „Kronikoje“ atsirado pirmas istorijoje teiginys apie karaliaus Mindaugo ir Lietuvos atsimetimą nuo krikščionybės, kurio autorius – lenkų „mokslininkas“ L. Latkovskis. Šį teiginį pradėjo mėgdžioti ir Lietuvos istorikai.

J. Dluogošas Vengrijos karaliaus Liudviko I iš Anžu dinastijos dukrai Jadvygai prikabino Lietuvos „krikštytojos“ vardą. Neva 1387 m. balandžio 6 d. per Didįjį Sekmadienį įvykęs tas krikštas. Dluogošo teigimu, „...atėję krikštytis lietuviai buvo basi, apsilvilkę išverstais kailiniais, apžėlę, atrodė kaip laukiniai. Karalienė dalino jiems medvilninius rūbus, batus. Lietuviai, pirmą kartą pamatę šiuos apdarus, ėję į upę du tris kartus, kad juos gautų“. Kad tuo metu Lietuvoje dar buvo užšalusios upės ir ežerai ir kad vengrė Jadvyga Lietuvoje nei karto nebuvo, J. Dluogošo „istorijai“ nesvarbu. (Neveltui Lietuvos Atkuriamasis Seimas 1990 m. uždraudė įsileisti į Lietuvą lenkiškus istorinius darbus). Tačiau, lenkų veikėjams suklaidinus patį popiežių, lenkiško Lietuvos krikšto vaidinimas įvyko, nes 1986 m. moksliniame simpoziume, svarsčiusiame Lietuvos krikšto datos minėjimą, dalyvavo Liublino Katalikų Universiteto ir Varšuvos profesorai vietoje lietuvių, to laikotarpio žinovų. Čia dera pridurti, kad panašiam svarstyme dėl Latvijos krikšto (900 metų jubiliejaus) dalyvavo akademikai latviai ir tik vienas kitatautis.

Kalbant apie Lietuvos krikšto raidą, neturėtume pamiršti, kad Jogaila (iki vainikuojantis Lenkijos karaliumi) buvo Rytų krikščionių (ortodoksų) sektantas. 1386 m. vasario mėn. Jogaila buvo katalikiškai pakrikštytas Vladislovo vardu, vasario 18 d. vedė Jadvygą ir kovo 14 d. buvo karūnuotas Lenkijos karaliumi. Dera pastebėti, kad, vykstant peršamam lenkiškam Lietuvos krikštui, Vilniuje jau buvo 5 katalikiškos bažnyčios ir vienuolynas ir 12 ortodoksų bažnyčių ir vienuolynas. Po Jadvygos mirties, 1422 m. stačiatikė Sofija Alšėniškė (Alšėnų kunigaikš-

LIETUVA TURI NAUJĄ VYSKUPĄ

Kardinolas Audrys Juozas Bačkis su džiaugsmu ir dėkingumu Šventajam Tėvui sutiko žinią, kad Benediktas XVI Vilniaus arkivyskupijos vyskupu augziliaru paskyrė **monsinjorą Arūną Poniškaitį**. Numatoma, kad vyskupo nominato konsekracija vyks Vilniaus Arkikatedroje per Lietuvos Globėjo šventojo Kazimiero išklmę kovo 4 d.

Vyskupas augziliaras arba (arki)vyskupijos ordinaro pagalbininkas talkina (arkivyskupui Ganytojo darbe. Vyskupas pagalbininkus įprasta skirti į diecezijas, kuriose platus sielovados ir administracinės

čio Algimantaičio Andriaus duktė) priėmusi katalikybę, tapo ketvirtąja Jogailos žmona. Jogaila ir jo žmona Sofija (būsima šv. Kazimiero močiutė) tvirtino pakrikusią Lenkijos krikščionybę-katalikybę, pastaroji išvertė Šventąjį Raštą į lenkų kalbą, rėmė bažnyčias ir labdaros įstaigas, įkūrė Krokuvoje bendrąbutį Lietuvos studentams, ypatingai jais rūpinosi. Po jos mirties už nuopelnus platinant krikščionybę Lenkijoje jai nebuvo ne tik atsidėkota, bet dėtos pastangos istorinį faktą nustumti į užmarštį, paniekinti, atstatyti „lenko garbingą vardą“. Tai ir darė lenkai, keldami Jogailos žmonos Jadvygos „šventumą“, **nepelnytai prisegę jai Lietuvos krikštytojos vardą**. O 1997 m. popiežius Jonas Paulius II šeštąjį kartą oficialiai lankydamasis Lenkijoje, Krokuvoje Lenkijos karalienę Jadvygą paskelbė šventąja...

Neturime pamiršti, kad 1387 m. buvo pakrikštyta tik Aukštaitija, Žemaitiją 1413 m. krikštijo Vytautas kartu su Jogaila.

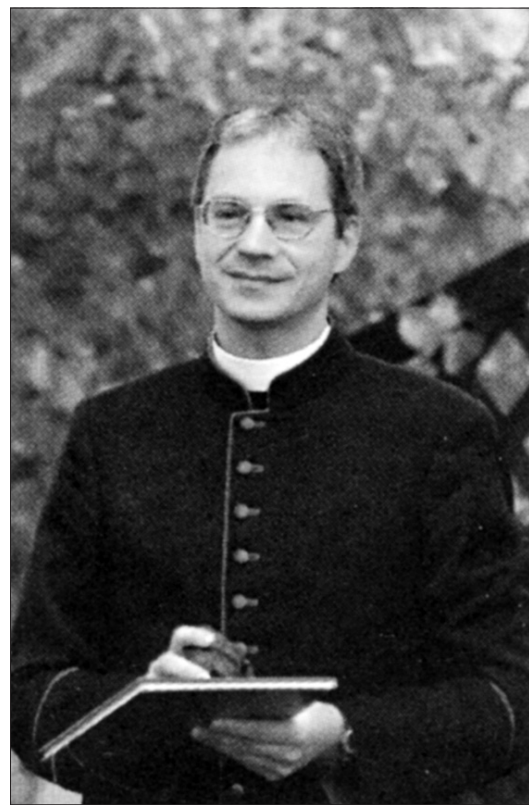
Lietuvių tauta buvo iki jos paminėjimo istoriniuose šaltiniuose, ją buvus liudija išlikusi seniausia turtinga kalba, kultūra, tradicijos. Valstybės buvimą liudija karaliaus Netimero krikštas. Lietuvių tauta į krikščionybę atėjo, žinoma, ne iš karto, todėl tautos krikštą apibrėžti tam tikra data būtų ne teisinga. Tačiau krikščionybės ar evangelizacijos pradžią, kurią randame istoriniuose šaltiniuose, minėti buvo prasminga, reikalinga. **Taigi, 2009 metais turėjome minėti ne Lietuvos vardo paminėjimo, o Lietuvos karalystės ir jos krikšto tūkstantmetį.** Šiuo klausimu turėjo tarti žodį Lietuvos istorikai. Tačiau per dabartinių istorikų niekinantį, prilygstantį lenkiškajam, požiūrį į Lietuvos praeitį, minėjome pasekmę – vardo paminėjimą, bet ne priežastį – karalystės ir jos krikšto tūkstantmetį.

veiklos laukas. Nuo 1991 metų Vilniaus arkivyskupijos vyskupo augziliaro pareigas eina vyskupas Juozas Tunaitis, sulaukęs garbingo amžiaus.

P a g a l Kanonų teisę kiekvienam konsekruojamam dvasininkui turi būti pavesta vyskupija, todėl vyskupai augziliarai skiriami į vadinamuosius titulinis vyskupų sostus. Tai istorinės vyskupijos, kurių išlikęs tik

vardas (titulas), nes iškurtos pirmaisiais krikščionybės amžiais, jos vėliau nunyko, tapusios kitų tikėjimų išpažinėjų teritorija. Daugiausia tokių vyskupijų yra dabartinėje Turkijoje, Artimuosiuose Rytuose ir Šiaurės Afrikoje. Monsinjoras Arūnas Poniškaitis nominuotas titulinio Sinos (Sinna) vyskupu. Ši vyskupija buvo dabartiniame Tunise, žemėse, kurios kelis amžius prieš Kristų buvo žinomos kaip Kartagina. Nukariautos Romos imperijos ankstyvosios krikščionybės laikais jos tapo svarbiu evangelinio tikėjimo židiniu. Ankstesnis titulinis Sinos vyskupas buvo a. a. apaštalinis nuncijus Graikijoje arkivysk. Paulas Fouadas Tabetas.

Arūnas Poniškaitis gimė 1966 m. rugpjūčio 1 dieną uoliai praktikuojančių katalikų šeimoje, pakrikštytas Griškabūdžio bažnyčioje. Pirmuosius ketverius metus gyveno tėviškėje, Žvirgždaičių parapijos Vyšpinių kaime (Šakių rajonas), vėliau - Vilkaviškyje, kur 1984 m. baigė 2-ąją vidurinę mokyklą (dabar- „Aušros“ gimnazija). Po privalomosios tarnybos sovietinėje armijoje, 1987 metais buvo priimtas į Kauno tarpdiecinę kunigų seminariją. Ją baigęs 1992 m. gegužės 31 dieną Marijampolėje iš vysk. Juozo Žemaičio MIC rankų gavo kunigystės šventimus ir paskirtas Alytaus šv.

Popiežius Benediktas XVI paskyrė Vilkaviškio vyskupijos generalvikarą monsinjorą dr. Arūną Poniškaitį Vilniaus vyskupu augziliaru kardinolo A. Bačkio pagalbininku. *V. Venslova* nuotr.

Angelų Sargų parapijos vikaru. Teologijos studijas tęsė Popiežiškajame šv. Grigaliaus universitete Romoje, 1997 metais įgijo teologijos licenciatą, o 2001 - teologijos daktaro laipsnį. Grįžęs į Lietuvą ėjo Alytaus šv. Kazimiero parapijos klebono, 2001—2004 m. - Vilkaviškio vyskupijos Palaimintojo Jurgio Matulaičio kunigų seminarijos Marijampolėje dvasios tėvo pareigas. 2001-2009 metais dėstė fundamentinę teologiją Vytauto Didžiojo universitete, kursų Marijampolės kunigų seminarijoje ir Marijampolės kolegijoje. 2003 metais kun. Arūnas Poniškaitis buvo paskirtas Vilkaviškio vyskupijos kurijos notaru, o 2004 - Vilkaviškio vyskupo generalvikaru. 2005 metais jam suteiktas Šventojo Tėvo kapeliono - monsinjoro -titulas. Pastarąjį dešimtmetį jis taip pat buvo Vilkaviškio vyskupijos kunigų tarybos nariu ir konsultoriumi, Marijampolės „Tikėjimo ir šviesos“ bendruomenės kapelionu, Vilkaviškio vyskupijos atstovu leidinyje „Bažnyčios žinios“, Ateitinių kunų federacijos Marijampolės vietovės valdybos dvasios vadu. Artimiausiu metu vyskupas nominatas Arūnas Poniškaitis persikels į Vilnių ir rengs konsekracijai, susipažins su arkivyskupijos gyvenimu bei institucijomis.

Vilniaus arkivyskupijos kurija

PRENUMERUOKITE DIRVĄ	
	METAMS - \$55.
	PUSEI METŲ - \$40.
	PIRMA KLASĖ - \$78.
	ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00	

AR LIETUVA PRASISKOLINO?

Kęstutis Šalavėjus

Neseniai Lietuva dar kartą iš užsienio pasiskolino stambia pinigų sumą. Šį kartą iš JAV – valstybės, turinčios didžiausią biudžeto deficitą ir skolą pasaulyje. Išplatinta obligacijų už 2 milijardus JAV dolerių. Laimei, skolintasi ilgesniam, net 10 metų laikotarpiui. Dolerio kursas šiuo metu pakilęs, galima tikėtis, kad per dešimt metų dolerio kursas nukris, taigi bus galima lengviau išsimokėti. Svarbu, kaip valstybės skola bus panaudojama: ar investicijoms į pramonę ar pensijų mokėjimui.

Guodžia ir pati finansų ministrė I. Šimonytė. Anot jos, šiemet skolinsimės mažiau. Finansų ministerija su optimizmu prognozuoja (peržiūrėjus eksporto statistiką), kad Lietuvos ekonomika 2010 m. augs apie 1,5 proc. Tačiau pramonės produkcijos apimtys praktiškai nedidėja. O didžiausią augimą, spėkite, lėmė... žemės ūkis. Tačiau ar ilgam užteks jėgų ūkininkams toliau taip ūkininkauti. Pieno supirkimo kainos išlieka mažos. Ūkininkai už litrą (1 galonas = 3.8 litro) pieno gauna apie keturis kartus mažiau nei pienas kainuoja parduotuvėse (kur patenka jau gerokai liesnis). Kai kurie ūkininkai teigia, kad karvėms vanduo girdyti kainuoja daugiau nei gaunami pinigai už pieną. Susiklostė nepalanki padėtis ir eksportui - Rusija baiminasi mūsų pieno produktų, nes pagal juos lietuviški gaminiai neatitinka kokybės standartų (rasta antibiotikų). Kiek čia politikos, tegu aiškinasi politikai, bet kokybės standartai Rusijoje atrodo daug aukštesni nei Europos Sąjungoje.

Su mėsos produktais ne ką geriau. Kelių mėnesių jautukai yra masiškai išvežami į Izraelį, nes juos toliau auginti neapsimoka – kaina jautuko ir milžiniško jaučio nedaug tesiskiria, nes mėsos supirkėjai mažai sumoka. Tuo tarpu parduotuvėse, vėl gi, mėsa kainuoja ypač brangiai. Tuo tarpu kaimyninėje Lenkijoje tos pačios mėsos galima nusipirkti beveik dvigubai pigiau. Kodėl rašau tos pačios? Mat ta pati Lenkijoje auginta mėsa (kurios vėl gi nenori įsileisti Rusija dėl prastos kokybės) tik pervaziavus sieną su Lietuva, stebuklingai tampa lietuviška. Tačiau netgi lietuviška lietuviškai nelygu. Viena – iš Lenkijos, kita - iš danų valdomų kiaulių fermų Lietuvoje, trečia - iš pavienių ūkininkų. Kurį pasirinkti? Aišku, kad tą, kuri yra sveikiausia, bet turguje ar parduotuvėje gali smarkiai apsirikti.

Štai Rusija paskelbė, kad per keletą metų pasiryžusi užsiauginti didžiąją dalį maisto produktų pati, importuoti tik menką dalį, ypač tų produktų, kurių pati neaugina. Taip ji bando ne tik skatinti vietos ūkius daugiau gaminti, bet ir taupo valstybės lėšas, kad pinigai neištekėtų į užsienį. Kiek tai jiems pavyks, pamatysime vėliau. Bent yra stengiamasi dirbti ir galvoti ta linkme. Tuo tarpu lietuvių pinigai iškeliauja į Lenkiją, o Lietuvoje norima kuo greičiau sužlugdyti smulkius ūkininkus, o tada apie sveiką maistą (ir sveikus žmones) galime užmiršti.

Narystė Europos Sąjungoje duoda ne tik plusų, bet turi ir daug minusų. Jau ne kartą esu minėjęs savo straipsniuose, kad įstodami į naują Sąjungą vėl praradome taip sunkiai siektą Nepriklausomybę. Dar labiau į Sąjungą įklimpome ratifikavę Lisabonos sutartį. Apie politinius sprendimus nė nesinori rašyti. Netgi nebegalime kiek norime prisispausdinti litų (**litas – mūsų tautos pasididžiavimas, kurį kuo greičiau norime pasikeisti į eurą**), priversti paklusti Briuselio direktyvoms, netgi turėjome atsisakyti mūsų maitintojos – Ignalinos atominės elektrinės. Iki šiol galėję už elektros energiją gauti pinigus iš eksporto, dabar turime importuoti. Teigiama, kad Lietuva po atominės elektrinės uždarymo importuoja apie pusę elektros energijos. Elektros kaina Lietuvoje smarkiai pakilo, dėl to pramonė dar mažiau gamina. Į Lietuvą plūsta dujų, naftos, elektros energijos srautai, o iš mūsų šalies išpumpuojami dideli pinigai. Tad kaip Lietuva gali išgyventi? Tenka dar labiau skolintis. Todėl labai norisi sutikti su Finansų ministrės teigimu, kad šiemet mažiau skolinsimės nei pernai. Ministrė tikisi, kad pavyks įsisauginti ir milžiniškus Europos Sąjungos skiriamus išteklius projektams – keliams, tiltams tiesti, įvairių pastatų modernizavimui, daugiabučių namų renovacijai ir kt. Senus sovietinių laikų pastatus jau seniai reikėjo apšiltinti, kad nereikėtų šilumos švaistyti vėjais (pagal namų šilumos varžą bene vieni prasčiausių visoje Europos Sąjungoje).

Iki šiol kaltinamos ankstesnės valdžios, kad klestėjimo metais, skirtingai nei Estija, nepasirūpino sutaupyti dalį lėšų blogesniems laikams. Teigiama, kad perdaug sumokėta pastarąjį penkmetį (apie 5 mlrd. litų) vien rublinių nuvertėjusių indėlių grąžinimui

KOVO 11-OSIOS ŠVENTĖ

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATKŪRIMO DVIDEŠIMTMETIS
LITERATŪRINIO KONKURSO LAUREATAMS

PREMIJŲ ĮTEIKIMAS
„DIRVOS” LAIKRAŠČIO 95-ERIŲ METŲ
IR
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS
60-TIES METŲ SUKAKTYS

2010 m. kovo mėn. 21 d., sekmadienį, 3 val. po pietų.

JAUNIMO CENTRE,
5620 S. CLAREMONT AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS

PROGRAMOJE

- Lietuvos Respublikos atstovo žodis
 - Laureatų paskelbimas
 - I-osios premijos laureato žodis
 - Dariaus Polikaičio** vadovaujamas „Dainavos” ansamblio vyrų dainininkų vienetas
- PROGRAMĄ VEDA DALIA SOKIENĖ

PREMIJŲ MECENATAS
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖ SĄJUNGA

IŠKILMINGA KUNIGAİKŠČIŲ RESTORANO VAKARIENĖ
VISUS IŠ VISUR PRAŠO DALYVAUTI TAUTINĖ SĄJUNGA

Vietas prašome užsisakyti iš anksto

Irenos Dirdienės telefonais: 1-708-422-6514 arba 1-708-408-8352.

Europą dreбина didžiulė ekonominė krizė. Lietuva ar Latvija tėra tik maža dalis didesnės bėdos: Ispanija, Graikija, Portugalija – atrodytų stiprios ekonominiai šalys - negali išsikaupti iš duobės ir priverstos skolintis. Jei ilgiau krizė užsitęs, nebus iš ko prašyti. Valstybei gal ir užteks lėšų vykdyti savo įsipareigojimus. Bet ar Lietuvos žmonės dėl skolini-mosi pajus pagerėjimą? Kol kas tik kalbama kaip skatinti eksportą, visas orientuota verslą, o žmonės palikti likimo valiai. Atrodo, ką tik sumažino atlyginimus (tiems kas dar dirba), jau kalbama, kad kitiems metams dar reiktų susiveržti diržus. Gal paprasti piliečiai ir patikėtų, ir patriotiškai pasiaukotų vardan valstybės (ką jau ir padarė), tačiau kiek tenka bendrauti, nedaugelis jų tame mato prasmės. Valdžia jau spėjo apkarpyti atlyginimus ir pašalpas, tačiau kaip anksčiau išlaidavo, taip ir toliau išlaidauja. Bevertėms programoms išleidžiami milijonai, aukšto lygio valdininkai išsirašo sau priedus ir premijas (mat jiems esą darbo padaugėjo). **Korupcija ir toliau klesti** – tai įrodo pastaruoju metu Lietuvą krečiantys skandalai. Tačiau tai tik maža dalis išaiškinamų nusikaltimų. Keičiantis valdžioms (ir pareigūnams) gal

KOVAI SU KORUPCIJA VIEN STT VEIKLOS NEUŽTENKA

Prezidentė Dalia Grybauskaitė yra įsitikinusi, kad nugalėti korupciją vien Specialiųjų tyrimų tarnyba (STT) ir kitos kyšininkus bei korumpuotus valstybės tarnautojus gaudančios tarnybos nepajėgs, ir kreipėsi į Seimo narius, ragindama kuo greičiau priimti kovai su korupcija svarbius įstatymus.

Apie korupcijos, kuri yra pripažinta grėsme nacionaliniam saugumui, problemas valstybės vadovė vasario 24 d. kalbėjo su Seimo Nacionalinio saugumo ir gynimo komiteto (NSGK) nariais.

Prezidentės manymu, pa-

iškils į paviršių daugiau pažeidimų. Kol kas galima teigti, kad biurokratai, užuot dirbę patys ir leidę efektyviai dirbti kitiems, tik stabdo Lietuvos pažangą.

Kitamet bus leidžiama užsieniečiams lengvai įsigyti žemės Lietuvoje. Krizės metu žemės kaina juokingai maža. Dėl skolų pamažu išparduosi-me visą Lietuvą (tiek, kiek dar jos beliko).

Viena aišku – skolintis dar reikės ir ne kartą. Paskutinė viltis yra Tarptautinis valiutos fondas. Tada galėsime tikrai teigti, kad Lietuva prasiskolino.

sak valstybės vadovės atstovo spaudai Lino Balsio, 2010 metai galėtų tapti kovos su korupcija metais.

„Efektyviai kovoti su korupcija nepakanka vien STT ir kitų tarnybų, kurios gaudo kyšininkus ir korumpuotus valstybės tarnautojus, veiklos, tačiau būtina ir nuoseklesnė, ir aktyvesnė įstatymų leidybos veikla“, – prezidentės nuomonę perdavė L. Balsys.

Pasak atstovo spaudai, dėl to prezidentė kreipėsi į Seimą ragindama kuo greičiau priimti kovai su korupcija svarbius įstatymus.

„Tokius kaip Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo, Lobistinės veiklos ir poveikio teisės aktų leidybai įstatymas, Valstybės tarnautojo etikos kodekso įtvirtinimas, kad būtų sugriežtinti reikalavimai, kaip galima patekti į valstybės tarnybą, kad žmogus būtų labiau tikrinamas, Asmens turto, įsigyto iš nusikalstamos veiklos, konfiskavimo įstatymas“, – vardino L. Balsys.

Prezidentė dar siūlo, kad visi įstatymai, kurie susiję su socialine, ekonomine sfera, praeitų daug griežtesnį ir rimtesnį antikorupcinį patikrinimą.

ELTA

ŠUNSKUINĖS ISTORIJS KLAUSIMAMS

Istorija nėra tik pasiskaitymai smalsuoliams apie kas, kada, kam buvo. Ji turi didelę įtaką asmeniui, tautai, žmoniui. 1920 m. didžturčiai pasaulio monopolistai pasamdė grupę mokslinčių rasti geriausią būdą pakeisti visuomenės galvosena, jos pažiūras į laisvę, vergiją, religiją, patriotizmą. Mokslininkai nutarė, jog tai padaryti lengviausia pakeičiant istoriją ir sukeliant karą. Taip: karu ir istorija. Ne atsitiktinai jau pirmosios Sovietų okupacijos dienomis raudonieji okupantai griebėsi plėsti kai kuriuos lapus iš mokyklų istorijos vadovėlių. **Todėl dabar negalima nebėti spaudoje pasitaikančių nusiskundimų dėl kai kurių istorikų keisto (švelniai tariant) Lietuvos istorijos pristatymo ir aiškinimo viešumoje, nors ir neplėšant lapų iš istorijos knygu.** Mūsų tautos protėviai prieš daugelį tūkstančių metų šiame kalvų ir kalnelių, gojų, miškų ir girių, ežerų ir upių krašte, kurio kopų smėlį skalauja Baltijos jūros bangos, giliai žemėn įsmeigę tautų keldrodžių dvasinio ažuolo stulpą. Ir tik prieš tūkstantį metų ant to keliastulpio atsirado plokštė su užrašu: **Lietuva.**

Ir štai, 1001-se metuose po to įvykio, pagal kalendorių – 2010-jų metų vasarį, šioji

lietuvių tautos įvairiametė amžiumi karta atsibudo toliau kurti Lietuvos istoriją po tuo didžiu istorija žėrinčiu ir todėl įpareigojančiu švyturiu: **Lietuva.**

Nenuostabu, kad praėjusieji 2009-ji metai praėjo Lietuvos vardo tūkstantmečio minėjimo renginių šurmulyje. Nenuostabu ir tai, kad ne vieną kartą iš „Lietuvos vardo tūkstantmetis“ jubiliejaus pavadinimo iškrito žodis „vardo“, tuo suklautojant istoriją. Juk yra žmonių, ypač kaimynystėje, kuriems nepatinka tikroji, Lietuvos didybė, istorija. Kartais susidaro išpūdis, jog kai kurie mokslininkai iš istorikų virsta isterikais tik išgirdę istoriko Šapokos pavardę. Šiam neistorikui, besiklausant net „žymių“ istorikų alergišškai moksliško čiaudėjimo, atrodo, jog seki zoologijos sodo sargus pešiojančius povo uodegos plunksnas. O Lietuvos istorijos povo uodega pilna žavingų pasididžiavimą keliančių plunksnų. Ir nežiūrint to, kad amžių bėgyje, kaimynai pro tvorą, ir net įsirioglundami į Lietuvos kiemą, išplėšė daug lapų iš mūsų istorijos daugiatūkstantmetės „knygos“, laimei, tas svetimųjų „pataisas“ gerokai atitaisė Lietuvos Didvyriai ir Didmoterės vien tik pastarojo

šimtmečio epochiniais žygiais. Tuo jie užspaudė stiprų anspaudą ant tikrosios, lietuvių tautos Didžios istorijos lapų.

O dabar jau esame įženge į Žalgirio mūšio sukaktuvinius metus. Tai yra sukaktis, kuri istorinio Lietuvos povo plunksnų pešiotojams sudaro gerokai sunkumų. Žalgirio mūšiui paminėti pakilusi tauta gali pareikalauti rimto pasiaiškinimo, pastatydamą „pešiotojus“ prieš atsakingų istorikų tribunolą. O klausimai gan aiškiai kabo ant visuomenės lūpu.

Ant mano būsto sienos pagarbioje vietoje kabo Vytautų klubo dovanotas išpūdingas Vytauto Didžiojo paveikslas. Žalgirio mūšio jubiliejinių metų pačios pirmosios dienos privertė vis dažniau žvelgti į Vytautą Didįjį pro jo paveikslo bruožus, mintimis jo laikus susiejant net su šiandiene Lietuva. **Deja, mintis apkartina nemaloni tikrovė: šių dienų istorikas (lietuvis!) yra pavadinęs Trakų, Lucko, Žalgirio Vytautą Didįjį „šunsnukiu“.** Nestebina tai, kad kiti Lietuvos istorikai, kiek žinau, viešai neįsivėlė į tokius gatvės pešynių tipo debatus. Bet sena tautosaka moko: „blogas paukštis, kuris savo lizdą teršia“.

Kai pagalvoji, kažkas tarp istorikų ir istorijos nesueina

Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas advokatas Saulius Kuprys kalba Vasario 16-osios šventėje Čikagoje, kuri įvyko Jaunimo centre vasario 14 d.

J. Kuprio nuotr.

galais. Jei Lietuvos vadovai buvo tokie puskvaišiai ir net šunsnukiai, kokie puskvailiai turėjo būti kunigaikščiai, chanai, karaliai ir net imperatorius, lietuvių kvietimu sugužėti į Lucko pilį suvažiavimui. Tai galima pavadinti pirmuoju NATO posėdžiu istorijoje, tik daug gausesniu už dabartinius.

Pagaliau, ne mokslininkui, o publicistui, atrodo, kad „šunsnukis“ nėra grynai moksliškas terminas. Tačiau jo į istorinės terminologijos bonką atgal nebesukiši. Tad lieka imtis apsisaugojimo priemonių įtaigoti ateities mokslšką mąstyseną.

Kol mokslininkai sugalvos mokslškus metodus, siūlau mokslšškai – publicistinį

būdą: atitinkamo apdovanojimo įsteigimą. Pavyzdžiui, kuri nors visuomeninė organizacija, panaši į Vytautų klubą, sukviečia savą lizdą neteršiančius istorikus, kurie sudaro šunsnukiniams istorikams metinio apdovanojimo komitetą – „Istorinio antsnukio“ žymenį paskirti.

Net ir gyvūnas su antsnukiu gali pakniaukti, pacypti, paloti, bet negali įkąsti. Tad ir šunsnukiniai istorikai, apdovanoji tokiau žymeniu, nebegalėtų apkandžioti Lietuvos garbingos istorijos.

Tai tik publicisto pasiūlymas. Mokslininkai tikriausiai sugalvos ką nors daug geresnio ar tinkamesnio.

Vilius Bražėnas

TAUTOS ATSKYRIMAS NUO MOKSLO: KAM NAUDINGAS?

Dr. Algimantas Liekis

IX.

Net 50 taškų, pavyzdžiui, mokslo valdininkai iš ŠMM skiria už 1 aut. l. „Tarptautiniu mastu pripažintų leidyklų išleistas monografijas“, o jau ne „pripažintose“, o dar lietuviškose – ir 5 taškų ponai nežada duoti. Tarsi svarbiausia ne tai, kas parašyta, o kas išspausdino ir į kokius viršelius darbas įdėtas, kokios šalies mašinomis knyga išspausdinta

Nemažiau kritikuotini ir kiti reikalavimai, kaip ar „Monografiją įsigijo pagrindinės šalies bibliotekos...“, ar ji „gali būti panaudota kaip mokslinių žinių šaltinis magistrantūros ir doktorantūros studijose...“

Kad visa mokslo rezultatų vertinimo, tame tarpe monografijų, sistema yra tik valdžią norinčiųjų išlaikyti siekis, iš dalies matyti iš Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus Eugenijaus Stumbrio 2009 03 05 rašto Mokslo ir studijų institucijoms „Dėl mokslinės produkcijos vertinimo rezultatų“. Rašte lyg prašoma tylėti dėl jų „kromelyje“ įvertinamų darbų: „...Tai

nereiškia, kad į CO1 ar CO5 kategorijas nepatekusios monografijos, mokslo šaltiniai ir kiti darbai yra menkos vertės ar nesvarbūs Lietuvos mokslui...“ – teigia direktorius.

Nuo amžių tik universitetų ir institutų mokslo tarybos sprendavo yra darbe mokslo ar ne, o ne valdžios paskirti biurokratai. Ir turėtų būti svarstoma viešai, dalyvaujant patiems autoriams. Tik jie, kūrėjai, lemia pažangą, o ne gauja, kad ir didžiausia biurokratų, siekiančių tik pateisinti savo reikalingumą ir svarbumą. Beje, iš dalies tokia sistema patogi ir gudriesiems, siekiantiems ir jau pasiekusiems pačius aukščiausius mokslo ir studijų vardus – tik jiems, kaip ir sovietiniais laikais galutinis sprendimas dažnai priklauso, o ne labiausiai išmanantiems, daugiausiai nuveikusiems. Koks, sakysime, ekonomikos ar istorijos profesorius, jei dešimtmetį ar daugiau trina valdžios kėdes – daugeliu atveju magistrantas, tiriąs

kalbama tema problematiką, gali pateikti kur kas vertingesnius sprendimus negu profesorius ar akademikas, pelnęs tuos vardus ir titulus už socialistinio lenktyniavimo teorijos kūrimą ar Petro pirmojo reformų tyrimą. Kitaip sakant, „užslaptintosios“ ekspertizės ir recenzijos, balso atėmimas iš tikrųjų kūrėjų, sudaro sąlygas sėkmingai tarpti (ir atsikratyti potencialių konkurentų) tituluotiems karjeristams - neišmanėliams, o tuo pačiu stabdyti visuomenės pažangą, o kart griauti mūsų Tautos ir Nepriklausomybės pamatus;

g) naujojo Mokslo ir studijų įstatyme nurodoma, kad lyg mokslo ir studijų kokybės pagerinimą gali garantuoti ekspertai iš užsienio valstybių. Ir sovietmetyje iš mokslo ir studijų institucijų reikalauta kviestis ekspertus iš Tambovo, Oriolo ar kitų „didžiosios šalies“ vietų. Tik tada tiems ekspertams nereikėdavo mokėti – tik už komandiruotę, na dar „kelionei“ įdėti kokį buteliuką ir dešros, o dabartiniam iš Vakarų – šimtus tūkstančių reikia sukišti, nors daugeliu atveju jų ekspertizės neretai mūsų studentų kursiniams darbams teprilygsta;

h) sunerinti verčia

Įstatymo reikalavimai dėl „Dėstomosios kalbos“. Nors Lietuvos Respublikos Konstitucijos 14 str. nurodoma, kad valstybinė kalba yra tik lietuvių, bet minėtame Mokslo ir studijų įstatyme dėl jos jau numatyta daug išlygų, kad nelietuviškai gali būti dėstoma jei „studijų programos turinys siejamas su kita kalba“, jei „akademiniams užsiėmimams vadovauja užsienio dėstytojai“, jei studijos „vyksta pagal jungtinių studijų programas“ ir pan.

Praktiškai prisidengiant tomis išlygomis, galima bus visai išstumti lietuvių kalbą iš mokslo ir studijų. Tai dar labiau atvers visas duris skverbtis į šalį svetimųjų kalbai. Jau ir šiandieną nieko lietuviško nėra lenkų įsteigtame Vilniuje Balstogės universiteto filiale. Ir jis yra lenkinimo židinys. Įstatymas beveik neriboja kitoms valstybėms steigti Lietuvoje mokslo ir studijų institucijas. Tarpukario Nepriklausomybės metais Vytauto Didžiajame universitete ir iš užsienio atvykę dėstytojai turėdavo paskaitas lietuviškai skaityti (atvykėliams būdavo nurodomas laikas, per kurį jie privalėdavo išmokti lietuviškai).

Tikriausia, tokio prieštaravimais persunkto, „internacionalistinio“ Įstatymo ir visos mokslo organizavimo ir vertinimo sistemos nebūtų buvę, jeigu jų projektai būtų patikėti parengti mokslotyrimams, mokslo istoriją žinantiems, mokslo ir studijų institucijoms. Daugelyje Vakarų valstybių panašaus pobūdžio nutarimų ir įstatymų projektus rengia mokslotyros, mokslo politikos ir panašūs institutai. Bet, žinoma, nieko gero ir tuo atveju nebūtų, jeigu tokius dokumentus kuriantieji ir tvirtinantieji nesivadovautų tokiomis vertybėmis, kaip Tauta, Nepriklausomybė, valstybės žmonių Gerovė.

Kaip pradžioje rašyta galingoji Didžiųjų kunigaikščių Lietuvos valstybė žlugo, o lietuvių Tauta buvo atsidūrusi ant žūties ribos kaip tik dėl to, kad valdantieji nesivadovavo tomis vertybėmis. Ir šiandieną mūsų valdžia kaip minėta tarsi daro tas pačias klaidas, kurios buvo atvedusios lietuvių Tautą ir jos valstybę pražūtin: daro taip, kad lyg norėtų sumažinti besimokančiųjų skaičių, išstumti lietuvių kalbą, sunaikinti bibliotekas, lietuvišką, ypač mokslinę leidybą, panaikinti poliklinikų, sumažinti gydytojų ir mokytojų.

(Bus daugiau)

CLEVELAND, OH

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖS ATSPINDŽIAI

Šiais metais, Clevelando Lietuvių Bendruomenės Ohio apylinkės valdyba pasirinko atšvęsti Nepriklausomybės šventę skirtingai, tikėdamasi pritraukti didesnį, bet kasmet mažėjantį, žiūrovų skaičių. Jų pastangoms galima tik pritarti. Tačiau akivaizdu, kad daug šventėje pasitaikiusių klaidų galima buvo išvengti išankstiniu planavimu.

Ši šventė-minėjimas truko dvi dienas. Šeštadienį, vasario 20 d., 7:30 v.v., Lietuvių Namų aukštutinėje salėje įvyko diskoteka. Ją pravedė Chicagos liaudies šokių vienetu „Suktinis“ nariai. Pagal gautas žinias, į diskoteką buvo kviečiami visi, bet dauguma atsilankiusių buvo jauni. Visi atvykę turėjo progą dalyvauti varžybose pavadintose „pašoki ar padainuok“ ir laimėti dovaną.

Vasario 21 d., sekmadienį, 9:45 v.r., prie Laisvės paminklo Šv. Kazimiero parapijos aikštėje buvo pakeltos vėliavos ir sugiedotas Lietuvos himnas. Apeigas kiek sutrukdė „įstrigusi“ Lietuvos vėliava, bet ši nesėkmė vieno atsilankiusiojo buvo greit pašalinta. Šv. Mišias 10:00 v.r. atnašavo kleb. kun. Joseph Bacevice. Jis pasakė pamokslą lietuvių ir anglų kalbomis, nurodydamas kai kuriuos panašumus tarp apaštalių veiklos ir Lietuvos Nepriklausomybės šventės reikšmės. Šv. Mišių metu giedojo „Exultate“ choras, vadovaujamas muzikės Ritos Klierienės. Mišioms pasibaigus ir išnešus vėliavas, dauguma atsilankiusių rinkosi pietums parapijos kavinėje, kur galėjo pasivaikinti „Gintaro“ restorano pagamintu šiltu maistu, atsigaiivinti kavute, paskanauti įvairiais pyragaičiais ir pabendrauti tarp 120 pietus užsisakiusių dalyvių.

Pats minėjimas, turėjęs prasidėti 1 v. p.p., dėl rengėjų „apsirikimo“ buvo pavėluotas. Jį pradėjo Clevelando LB apylinkės pirm. Algis Gudėnas, pasveikindamas garbės svečius ir visus šventės dalyvius ir paaiškindamas naują minėjimo tvarką. Po solisto ir susirinkusiųjų sugiedotų JAV ir Lietuvos himnų, parapijos kleb. kun. Joseph Bacevice lietuvių ir anglų kalbomis perskaitė šiai progai skirtą malda, pabrėždamas kad „Susirenkame švęsti žmonišką dvasios didybę, parodyti savo meilę Tėvynei ir švęsti

mūsų gilų tikėjimą.“

Minėjimų proklamacijų ir sveikinimų skaitytojas dr. Viktoras Stankus pristatė netikėtą svečią, JAV kongreso atstovą Dennis Kucinich, kuris priklauso „Baltic Caucus“ ir yra jo „co-chair“. Savo kalboje jis pažadėjo dirbti Lietuvos naudai ir savo žodį užbaigė su „Tegul gyvuoja Lietuva! Ačiū.“ Po to dr. Stankus pristatė visus į minėjimą atvykusius kitų Clevelando tautybių atstovus, paminėjo iš prez. Barak Obama gautą sveikinimą ir pakvietė JAV sen. George Voinovich atstovą George Brown, kuris perdavė senatoriaus sveikinimą. Jame pabrėžiama, kad dabartinė šv. Kazimiero parapija gimė sujungus šv. Jurgio ir Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijas. Dr. Viktoro Stankaus į sceną pakviestas šio rajono Clevelando miesto tarybos narys Mike Polensek savo žodį pradėjo su „Labas!“, priminė kad lietuviai Clevelande gyvena jau 140 metų, pasidžiaugė kad šioje šventėje jis dalyvauja jau trisdešimt trečią kartą ir įteikė Clevelando miesto tarybos proklamaciją.

Šios dienos apeigos be pranešimo kvietė į sceną kleb. kun. Joseph Bacevice, sen. Voinovich atstovą ir miesto tarybos narį Mike Polensek, kuriems buvo įteiktos padėkos proklamacijos už nuopelnus Lietuvos-lietuvių labui.

LR garbės konsulė Ingrida Bublienė pasveikino šios šventės dalyvius ir perdavė LR prezidentės Dalios Grybauskaitės sveikinimą.

Clevelando LB apylinkės pirm. Algis Gudėnas pakvietė pagrindinį šios šventės kalbėtoją JAV LB pirm. Vytautą Maciūną prie garsintuvo. Kalbėtojas savo 21 min. kalboje pakartojo jau daug kartų skaitytas žinias, girdėtas radijo programose ar svarstytas minėjime atsilankiusių tarpe.

Nors minėjimo programoje nebuvo įrašyta, Lietuvių fondo atstovė Dalia Puškorienė, pakvietus į sceną Clevelando lietuvių mokyklos vadovės Vidą Bučmiene, Aidą O'Meara ir Rasą Taraškiene, įteikė joms finansinės paramos čekius. LB pirmininkui Algiui Gudėnui trumpai apžvelgus šios šventės dienotvarkę, be pertraukos, prasidėjo šventės meninė programa.

Programą atliko Chicagos lietuvių liaudies šokių grupė

Lietuvių Operos choras Vasario 16-osios šventėje Čikagoje vasario 14 d. Jaunimo centre atliko meninę patriotinių dainų programą. Diriguoja Operos choro dirigentė Jūratė Grabliauskienė. *J. Kuprio nuotr.*

CHICAGO, IL

Čikagos lietuviai Vasario 16-osios – Lietuvos Nepriklausomybės 92 metų sukaktį šventė vasario 14 d., Jaunimo centre. Programoje pažymėta, kad minėjimą rengė Amerikos lietuvių taryba, Šiaurės Amerikos studentų sąjunga ir Jaunimo centras. Po vėliavų pagerbimo JAV ir Lietuvos himnus giedojo Margarita ir Vaclovas Momkai kartu su gausiai dalyvaujančiais tautiečiais. Po žuvusiųjų už Lietuvos

skaitė Lituanistinės mokyklos Čikagoje mokiniai. Šventės sveikinimo žodį tarė Lietuvos Respublikos Generalinė konsulė Skaistė Aniulienė. Šventės pagrindiniu kalbėtoju buvo žurnalistas Stasys Goštautas, kuris priminė mums JAV lietuvių svarbiausius darbus, kad Lietuvos laisvės byla būtų nuolatos girdima Amerikos Senate, Atstovų Rūmuose ir Vyriausybės įstaigose, ypač JAV prezidento kabinete. Išminėjęs

Žurnalistas Stasys Goštautas kalba Amerikos Lietuvių Tarybos suruoštamame Vasario 16-osios minėjime Čikagoje vasario 14 d. *J. Kuprio nuotr.*

laisvę susikaupimo kun. Kęstutis Trimakas religiniu žodžiu prabilo į klausytojus. Nepriklausomybės paskelbimo ir Lietuvos valstybės atkūrimo aktus

„Suktinis“, dramos aktorė Ona Pučkoriūtė-Zalensienė, dainininkas-gitaristas Eugenijus Dicevičius ir dainininkė deklamuotoja Jurgita Dicevičienė. Ši programa buvo tikra atgaiva. „Suktinis“ už puikų pasirodymą vertas pagyrimo. Nuoširdi padėka priklauso Eugenijui ir Jurgitai Dicevičiams už jų dainavimą, akompanavimą ir deklamaciją. Išskirtinio dėmesio susilaukė sodriabalsė aktorė Ona Pučkoriūtė-Zalensienė kurios kiekvienas žodis buvo suprantamas, raiškus ir įtaigus. Čia 200 žiūrovų/klausytojų tikrai neklydo. Ačiū jai. Neaišku kodėl nei scenoje nei salėje nesimatė Lietuvos ir JAV vėliavų.

Algirdas V. Matulionis

lietuvių organizacijų veiklą, prelegentas užmiršo Lietuvos Vyčių didžiulį įnašą Lietuvos laisvės reikaluose. Amerikos Lietuvių tarybos pirmininkas Saulius Kuprys savo žodyje paminėjo Tarybos nuolatinę veiklą ir dabar atitinkamose šio krašto valdžios įstaigose dėl Lietuvai tebesančios grėsmės, kai buvęs okupantas neigia Lietuvos okupaciją. Šventės programą vedė jaunieji mokiniai Austėja Kaveckaitė ir Paulius Vertelka.

Meninę programą atliko Lietuvių Operos choras, padainavęs patriotinius kūrinčius: Juozo Gudavičiaus „Kur giria žaliuoja“, Galinos Savinienės „Lietuva“, Tomo Leiburo „Vilniaus mozaika“ ir Kęstučio Vasiliausko „Žemėj Lietuvos“. Solistė Nida Grigalavičiūtė atliko Juozo Tallat-Kelpšos „Paukšti, skrisk“ ir to paties kompozitoriaus „Mano sieloj

šiandien šventė“. Fortepionu grojo Lisa Kristina. Šventės dalyviai gausiais plojimais išreiškė padėką dainininkams už tautinių dainų atlikimą. Programa buvo baigta chorui atliekant visus Maironio „Lietuva brangi“ posmus, kai sustojusi publika kartu reiškė savo džiaugsmą ir dėkojo dirigentei Jūratei Grabliauskienei.

LEMONT, IL

Gražiai Vasario 16-ąją minėjo Lemonto lietuviai. Čia minėjimą rengė JAV LB Lemonto apylinkės valdyba, kuriai pirmininkauja Rimantas Dirvonis. Jis Lietuvių centre Lietuvių fondo salėje pradėjo šventės programą, pakviesdamas Dalią Sokienę vesti minėjimo programą. Čia himnus giedojo sol. Praurimė Ragienė kartu su visais dalyviais. Tylos minute buvo pagerbti žuvusieji už mūsų laisvę, o invokaciją tarė kun. Gediminas Jankūnas. Nepriklausomybės aktus skaitė Lemonto Maironio lituanistinės mokyklos mokiniai Lija Kulytė Hoffman ir Mantas Kisieliūs. Sveikinimus atsiuntė Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė ir JAV prez. Barack Obama. Žodžiu sveikino Lietuvos Generalinė konsulė Skaistė ANiulienė. Šventės pagrindinis kalbėtojas buvo prof. Algirdas Avižienis, kuris pažvelgė į ateitį, kokia bus Lietuva 2018 metais, kai bus švenčiamas mūsų Nepriklausomybės šimtmetis. Nepaisant, kad Lietuvą spaudžia krizė ir vis bando Rusija įtakoti Lietuvos gyvenimą, Lietuvos ateitis būsianti žymiai gražesnė. Po Lietuvių fondo Tarybos pirm. Rimanto Griškėlio piniginių dovanų įteikimo Lemonte esančioms mokykloms, vyko pertrauka, o po jos Lietuvių Operos choras ir sol. Nida Grigalavičiūtė atliko meninę šventės dalį, kurią jie dainavo prieš savaitę ir Čikagoje. Dirigavo Jūratė Grabliauskienė, kuriai visuomenė negailėjo plojimų už choro atliktą dainavimą.

LIETUVIŲ RADIOJO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga. Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrę Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

LIETUVA IR PASAULIS

Vasario 16-osios - Lietuvos valstybės atkūrimo dienos proga prezidentę Dalią Grybauskaitę ir visus šalies žmones pasveikino JAV, Rusijos, ES šalių vadovai.

JAV prezidentas Barack Obama sveikinimo laiške rašo, kad Amerikos žmonės yra dėkingi lietuvių tautai už tvirtą pasiryžimą stiprinti Lietuvos ir Jungtinių Valstijų transatlantinę partnerystę bei užtikrinti tarptautinį saugumą, pranešė Prezidentės spaudos tarnyba. Lietuvos pastangos ginti laisvę ir demokratiją, pasak B. Obamos, yra geras pavyzdys tiems, kurie vis dar siekia žmogaus teisių. JAV vadovas pabrėžia, jog Amerika labai vertina Lietuvos darbą Afganistane ir šalies pasiaukojimą šiam tikslui. „Mes didžiuojamės, kad galime pasikliauti jumis kaip sąjungininkais ir kartu kovoti su šiandieninio pasaulio iššūkiais“, – rašo JAV prezidentas.

Rusijos vadovas Dmitrij Medvedev, telegrama sveikindamas Lietuvos žmones su Valstybės atkūrimo diena, pažymi, kad bendri konstruktyvūs žingsniai plėtojant Rusijos ir Lietuvos santykius, pagrįstus geros kaimynystės, pragmatizmo ir tarpusavio pagarbos principais, taps svariu indėliu į visapusiško Lietuvos ir Rusijos bendradarbiavimo plėtrą, paskatins stabilumo ir saugumo stiprinimą Baltijos jūros regione bei visoje Europoje.

Valstybinės šventės proga Lietuvą taip pat pasveikino Baltijos šalių, kitų Europos Sąjungos bei pasaulio valstybių vadovai.

Jungtinių Amerikos Valstijų vyriausybė nuo kovo pradžios įvedė didesnius kreipimosi dėl neimigracinių vizų mokesčius. Didesnį mokestį turės mokėti tie Lietuvos piliečiai, kurie dėl tam tikrų priežasčių negalės pasinaudoti bevizio režimo programa. Nuo kovo mokestis skirsis priklausomai nuo vizos kategorijos. Kreipiantis dėl vizos verslo arba pramoginiams, taip pat studijų ir mainų programos tikslais reikės mokėti 140 JAV dolerių (apie 364 litų), o norint gauti darbo vizą - 150 JAV dolerių (apie 390 litų) kreipimosi dėl vizos mokestį, pranešė JAV ambasada Vilniuje.

Lietuvos prezidentės iš diplomatinės tarnybos išvytas Mečys Laurinkus iki gyvenimo pabaigos išlaikys aukštą diplomatinį rangą ir galės vėl sugrįžti į diplomatiją. Užsienio reikalų ministerija (URM) informavo, kad nėra atšauktas prezidento Valdo Adamkaus 2008 m. birželio 25 d. pasirašytu dekretu M. Laurinkui suteiktas nepaprastojo ir įgaliotojo ambasatoriaus diplomatinis rangas, kurio, kaip atkreipė dėmesį URM, nebeįmanoma atimti iš buvusio Valstybės saugumo departamento vadovo ir ambasatoriaus Ispanijoje ir Gruzijoje M. Laurinkaus, rašo dienraštis *Vilniaus diena*. „Vadovaujantis Diplomatinės tarnybos įstatymu, šis diplomatinis rangas asmeniui suteikiamas iki gyvos galvos. Suteiktas rangas neatšaukiamas, – tvirtinama ministerijos pranešime. Tai reiškia, kad nei D. Grybauskaitė, nei joks kitas būsimas Lietuvos vadovas negalės atimti iš M. Laurinkaus ambasatoriaus rango, ir jis turės teisę grįžti į diplomatinę tarnybą, jeigu valstybės ir URM vadovai su tuo sutiktų. Bet M. Laurinkus bent kol kas neketina bandyti grįžti į diplomatiją – jis tikriausiai pasuks į politiką. Iš ambasatoriaus Gruzijoje pareigų M. Laurinkus atšauktas prieš mėnesį – sausio 29 dieną. Atšaukti jį pareikalavo prezidentė D. Grybauskaitė, apkaltinusi šį diplomatą politikavimu.

Metropolitan Opera New Yorke vasario 23 d. įvykdė G. Verdi Operos „Attila“ premjerą. Titulinę Attilos partiją dainavo Ildar Abdrazakov. Pagrindinę soprano Adabellos partiją atliko Violeta Urmana, tenoras Ramon Vargas buvo Foresto ir bosas Samuel Ramey dainavo Romos vyskupo Leono partiją. Muzikos meno kritikas Anthony Tommasini ilgoje New York Times recenzijoje ypač gerai įvertino dirigentą Riccardo Muti ir pagrindinius solistus, o apie Violetą rašo, kad ji atliko sunkią partiją drąsiai, užtikrintai meniškai ir energingai, ir pabrėžė maestro R. Muti pareikimą (credo), jog ji išdainavo puikiai kiekvieną gaidą – ryškiai ir didingai (grandeur).

Į Ukrainą su darbo vizitu išvykusi Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė vasario 25 d. dalyvavo naujai išrinkto Ukrainos prezidento Viktor Janukovič inauguracijos iškilmėse. „Lietuvą ir Ukrainą nuo seno sieja glaudūs istoriniai, kultūriniai ir politiniai ryšiai, todėl neabejoju, kad Lietuvos ir Ukrainos strateginis dialogas, pagrįstas bendrais interesais ir vertybėmis, prezidento Viktor Janukovič vadovavimo metais bus nuosekliai stiprinamas ir gilinamas“, - pažymėjo prezidentė Dalia Grybauskaitė. Valstybės vadovės teigimu, Lietuva gerbia Ukrainos piliečių pasirinkimą ir yra pasirengusi toliau plėtoti dvišalį bendradarbiavimą, aktyviai tęsti darbą Lietuvos ir Ukrainos Prezidentų Taryboje ir dalintis savo Europos integracijos patirtimi, jei to pageidaus Ukraina. Regionų partijos vadovas Viktor Janukovič buvo išrinktas Ukrainos prezidentu vasario 7 d. antrojo rinkimų turo metu.

www.president.lt

JAV KONGRESAS LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATKŪRIMO 20-METĮ GALI PAŽYMĖTI REZOLIUCIJA

JAV Kongresas Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 20-metį gali pažymėti specialia rezoliucija. Signalų, kad JAV Kongresas išskirtinai paminės Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo jubiliejų, sulaukė Vašingtone prieš kelias savaites viešėjęs išrinktasis Seimo Užsienio reikalų komiteto (URK) pirmininkas Emanuelis Zingeris, rašo dienraštis *Lietuvos žinios*.

Kongresas specialia rezoliucija Lietuvą pasveikino prieš dešimt metų, 2000-aisiais, Lietuvai minint dešimtąsias nepriklausomybės atkūrimo metines. Dokumente buvo pabrėžtas vadovaujantis Lietuvos vaidmuo griauant sovietinę sistemą. „1990 m. kovo 11 d. deklaracija dėl Lietuvos Respublikos visiško suverenumo ir nepriklau-

somybės atkūrimo išardė buvusią Sovietų Sąjungą“, - skelbė Kongreso rezoliucija.

Seimo URK pirmininkas E.Zingeris viliasi, kad JAV ir šiemet ne mažiau reikšmingai paminės Lietuvos išsilaisvinimo jubiliejų. Tokių vilčių jis turi po apsilankymo Amerikoje, kur susitiko su keliais kongresmenais. „Tikimės, kad mūsų draugai reikšmingai pakalbės, kaip ir prieš dešimt metų“, - dienraščiui sakė E.Zingeris.

(P.S. Lietuvos okupacijos metais JAV Kongresas ne kartą sveikino lietuvių tautą Vasario 16-osios proga)

PENTAGONAS ŽADA SAUGOTI BALTIJOS ŠALIS

Talinas, vasario 26 d. (LRT). JAV neketina taikstyti su Rusijos įtaka Baltijos šalyse, pareiškė JAV gynybos departamento pasekretorė Michele Flournoy. „Vienas svarbiausių klausimų, kurį būtina apsvastyti NATO ir Rusijos taryboje - apibūdinimas, ką reiškia sąvoka „saugumas“, - sakė ji per spaudos konferenciją Taline.

Pasak M.Flournoy, šiuo klausimu „kai kurių šalių, NATO narių, ir Maskvos požiūriai šiek tiek skiriasi“. Jos nuomone, „nors NATO ir siekia bendradarbiauti su Rusija, aljansas neketina taikstyti su Rusijos siekiu stiprinti savo įtaką Baltijos šalyse“. Ji patikino Baltijos šalis, kad JAV yra „ištikimos savo sąjungininkių atžvilgiu ir labai rimtai žiūri į savo prisiimtus įsipareigojimus“.

RUSIJA NERIMAUJA DĖL JAV GYNYBOS PLANŲ

Rusijai kyla klausimų dėl tikslų, kurių savo priešraketinės gynybos planais Europoje siekia JAV, teigia užsienio reikalų ministerija. „Mes turime rimtų klausimų dėl tikrosios JAV gynybos sistemos paskirties“, – teigė ministerijos atstovas spaudai Andrej Nesterenko. „Todėl ir toliau nuosekliai priešinsimės bet kokiems abejotiniams vienašaliams, su priešraketine gynyba susijusiems veiksams, galintiems pakenkti tarptautiniam saugumui“, – kalbėjo jis.

Šis komentaras – griežčiausiai susirūpinimą reiškiantis Maskvos pareiškimas po to, kai Rumunija pranešė pradėjusi derybas su Vašingtonu dėl ketinimų šalies teritorijoje dislokuoti JAV gaudomas raketas, o susidomėjimą priešraketinio skydo elementų dislokavimu savo teritorijoje išreiškė Bulgarija, informuoja naujienų agentūra AFP. Iki šiol užsienio reikalų ministerija tik reiškė susirūpinimą ir tvirtino, kad analizuoja šį klausimą.

Jis išreiškė apgailestavimą, kad Maskva apie JAV planus Rumunijoje sužino ne tiesiogiai iš Vašingtono ir Bukarešto, bet iš žiniasklaidos. Anot jo, tokia praktika prieštarauja Rusijos „lygios partnerystės“ suvokimui.

JAV prez. Barack Obamos praėjusių metų sprendimą atsisakyti savo pirmtako George W. Bush planų priešraketinio skydo elementus išdėstyti Čekijoje ir Lenkijoje šiltai sutiko Rusija. Tačiau noras į priešraketinio skydo kūrimą Europoje įtraukus Bulgariją ir Rumuniją vėl suerzino Maskvą.

TRUMPAS MANO GYVENIMO IR KŪRYBOS APRAŠYMAS

Gimiau 1941 m. Šilutės raj. Virkytų kaime, netoli Inkaklių, taip sakant ant rubežiaus - tarp Lietuvos ir Klaipėdos krašto. Mano tėvas buvo Klaipėdos krašto ūkininkas, o motina buvo kilusi iš Švėkšnos. Esu karo laikų vaikas, ir dėl to labai jautriai pergyvenu visos savo kartos žmonių likimus. Žinau, ką jiems teko pergyventi, ko jie neteko, ką atrado ir kas giliai širdyje pasiliko... Mano brolis, sesuo ir kiti giminaičiai gyvena Vokietijoje. Lietuvoje aš likau viena.

1960 m. baigiau Saugų vidurinę mokyklą Šilutės rajone. Turėjome labai gerą auklėtoją talentingą mokytoją Joną Dagelį. Jis Lietuvos niekados nebuvo išsižadėjęs ir laikė save sąjūdininku nuo 1940 metų. Nuo pat okupacijos pradžios niekada nepripažino komunistams jokios teisės į mūsų žemę. Už tai, kad, mokytojui vadovaujant, mes gražiai paminėjome Maironio jubiliejų, jis buvo atleistas iš užimamų mokyklos vedėjo pareigų.

Baigusi Saugų vidurinę mokyklą, vienerius metus dirbau mokytoja Šilutės raj., kas ir nulėmė mano būsimos profesijos pasirinkimą. 1965 m. baigiau Vilniaus Valstybinį Pedagoginį institutą. Vienus metus dirbau tuometinėje Šakių Zigmo Angariečio vidurinėje mokykloje. Nuo 1967 m. dirbau mokytoja Priekulėje.

1971 m. sukūriau šeimą. Mano vyras Teodoras Barauskas, man bestudijuojant Vilniuje, dirbo gamykloje meistru, o vakarais dainuodavo vyrų chore „Aide”. Nors nebuvau šokėja, tačiau mudu susipažinome šokiuose. Jis nuo pat jaunumės buvo nusistatęs labai tautiškai. **Prasidėjus Atgimimui, mudu abu labai aktyviai įsijungėme į Sąjūdžio veiklą ir tam šventam reikalui paaukojome daug laiko bei širdingo pasiaukojančio darbo.** Mano vyras buvo nuolatinis oratorius visuose Priekulės renginiuose per Vasario 16-ąją, Kovo 11-ąją, Juodojo kaspino dieną... Aš stengiausi mūsų žmones supažindinti su mūsų krašto istorija.

1998 m. išleidau savo pirmąją knygą apie rašytoją Ievą Simonaitytę „Vyžeikių karalienė”. Knyga pelnė Ievos Simonaitytės premiją, kuri įsteigta Klaipėdos apskrities administracijos.

2004 m. tos knygos penkias novelės savo lėšom išleidau atskira knyga vokiečių kalba „Sand wom Memelland”. Knyga susilaukė gana malonių atsiliepimų iš skaitytojų, kilusių iš Klaipėdos krašto, dabar gyvenančių Vokietijoje.

2004 m. Priekulės Ievos Simonaitytės vidurinėje mokykloje įkūriau kraštotyros muziejų, kuriame yra keletą ekspozicijų:

1) Ieva Simonaitytė, jos kūryba, knygos ir straipsniai bei prisiminimai apie rašytoją. 2) Priekulės spaustuvė, jos leidėjai, išleistos knygos, kalendoriai bei laikraščiai. 3) Priekulės miesto bei jos apylinkių istorija, išleistos knygos apie Priekulę, žemėlapiai... 4) Priekulės Žirginio sporto istorija. 5) Lutz Wenau - K. Donelaičio brolio proanūkio knygos apie Donelaičio biografiją bei kūrybą vokiečių kalboje. 6) Rašytojo E. Wicherto kūryba Priekulėje ir jo „Lietuviškos apysakos” bei kitos knygos.

Dabar apie Priekulės istoriją žino ne tik mokytojai, bet ir pradinių klasių moksleiviai, o šiek tiek ir darželinukai... Svečių knyga byloja, kad muziejų yra aplankę ne tik svečiai iš netolimų apylinkių, bet ir iš Vilniaus, Vokietijos, Šveicarijos, Olandijos, Amerikos, Izraelio...

2005 m. išleidau pasakojimų knygą „Mažas miestelis prie didelio kelio”. Tai knyga apie Priekulės istoriją, jos žmones bei pokario įvykius mūsų rajone. Už tą knygą man buvo paskirta Ievos Simonaitytės premija, kurią įkūrė Klaipėdos raj. Agluonėnų seniūnija. 2007 m. savomis lėšomis išleidome knygos antrąją dalį „Prisiminimai ir kūryba. Priekulė”

2007 m. „Versus aureus” leidykla išleido mano knygą apie Martyną Mažvydą istorinį romaną „Žodi, nekrisk ant akmens”. Ši knyga pelnė Martyno Jankaus premiją, kurios fundatorė yra M. Jankaus vaikaitė Ieva Jankutė. Prieš keletą metų ji sugrįžo į Lietuvą. Dabar gyvena Klaipėdoje. Visas savo sunkiai uždirbtas santaupas, kaip ir dauguma Amerikoje gyvenančių lietuvių, ji paaukoko Lietuvos kultūrai: Mažosios Lietuvos enciklopedijos leidybai, dailininkės Ievos Labutytės grafikos darbų parodai Niujorke, istorinio laikraščio „Voruta” sponsoriavimui ir kt.

2007 m. rudenį dalyvavau konferencijoje, kurią organizavo Žemaičių Naumiesčio kraštotyros muziejus, su pranešimu apie „Pirmosios lietuviškos knygos kelią.” Aktyviai dalyvavau Šilutės Zudermano klubo knygos bičiulių rengtuose renginiuose „Martyno Mažvydo keliais” Švėkšnoje, Gardame, Žemaičių Naumiestyje...

2004 -2009m.. rašiau istorinį romaną apie Abraomą Kulvietį ir Stanislovą

Rapolionį „Amžinasis keleivis Abraomas iš Kulvos”. Šios knygos rankraštį pateikiau romano konkursui, kurį paskelbė ALTS. Labai apsidžiaugiau, kad Amerikos lietuviai pasirijo tokiam šventam reikalui. Ilgai nelaukdama, išsiunčiau rankraštį.

Kaip kad lietuviai sako: ir pelėdai savas vaikas yr gražus... Panašiai atsitiko ir man. Kai penketą metų su meile rašai apie savo herojų, pergyveni dėl jo nesėkmių, - pamilsti jį kaip savo vaiką. O po to, kai parašai, pradedi sukti galvą, kaip tą tavo „kūdikį” priims kiti - ar supras jį, ar nepasmerks?

Kai gruodžio 23 d. rytmetį man paskambino iš Čikagos, iš pradžių pasimečiau, o kai pranešė tą malonią naujieną, kad mano Abraomas iš Kulvos komisijai pasirodė tinkamas ir vertas dėmesio, mano džiaugsmui nebuvo galo. Tai buvo tikrai maloni Kalėdinė dovana. **Džiaugiausi taip, tarsi būčiau gavusi Nobelio premiją.** Teisybę pasakius - dar labiau, nes tai Amerikos lietuvių dovana.

Komisijos nariai, perskaitę tą mano gana nemažą rankraštį, rado, kad jis yra vertas apdovanojimo. Koks džiaugsmas, kai darbas yra vertinamas. Darbas Lietuvoje nėra vertinamas. Leidykla už tokį romaną arba visiškai nieko nenori atsilyginti, sakydama, kad rašytojai gyvena ne iš rašymo, arba pasiūlo tokias žeminančias sąlygas, kad tu pats nieko nebenori...

Šiuo metu rengiu leidybai pasakojimų knygą „**Ilga baltų kelionė per tūkstantmetį**”. Medžiagą šiai knygai pradėjau rinkti prieš porą dešimtmečių. Tai turėtų būti gražūs pasakojimai, pasiremiant legendomis bei istoriniais šaltiniais apie kuršių, prūsų, aukštaičių ir žemaičių žilą senovę bei jų krikštą. Toje knygoje bus skyriai apie prūsų krikštytoją Adalbertą ir kitą baltų genčių krikštytoją Brunoną iš Kverfurto, per kurio žūtį Lietuvos vardas pateko į Kvedlinburgo anslus. Tai knyga apie Lietuvos krikštą Mindaugo, Gedimino, Vytauto ir Jogailos valdymo metais. Rankraštį, kurį aš buvau pašventusi Lietuvos vardo garbingam paminėjimui, Rašytojų sąjungos buvusiam pirmininkui V. Sventickui ir sekretoriui V. Girdzijauskui pasirodė netinkamas. Pati knygos idėja - krikščionybė - jiems nėra priimtina. Į mano klausimą kodėl, atsakymas buvo paprastas: „Krikščionybė turi daug juodų dėmių...” Tapo aišku, kad toks rankraštis jiems nėra pageidautinas, bet nėra to

Edita Barauskienė yra Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos literatūrinio konkurso laureatė, kuriai už romaną „Amžinasis keleivis Abraomas iš Kulvos” paskirta antroji premija.

bloga, kas neišeitų į gerą... Gavus premiją, kai įgyji laisvų pinigų, gali kreiptis į bet kurią leidyklą - taip sakant, kūrėjas tampa laisvas...

Šiais metais pradėjau rinkti medžiagą knygai, kuri tikriausiai vadinsis „Žalčio vaikai”. Tai pasakojimai „Eglės Žalčių karalienės” motyvais, **apie mano kartos, karo vaikų, likimus.** Tai bus knyga apie ryšį su kitu žmogumi, kuris yra ne tos pačios kalbos, religijos, papročių, apie pažado netesėjimą, apie išdavystę ir žodžio laikymąsi, apie tai, kuo tampa vaikai, išbėgę su tėvais nuo karo - į kitą šalį. Jie neturėjo kito pasirinkimo. Pasikeitus gyvenimo vietai, jie privalėjo keistis ir patys - prisitaikyti, daug ko išmokti. Žinoma, kai kurie iš jų nutautėję ir po kelių kartų nebežino, kas tokie buvo jų protėviai ir kokia kalba jie kalbėjo. Prūsai ir kuršiai išnyko tarsi debesys nuo dangaus. Dalis Klaipėdos ir Vilniaus kraštų gyventoj nutautėjo...

Tačiau mano didžioji meilė skirta tiems, kurie ir sunkiausiomis sąlygomis nenutautėjo, bet išliko tuo, kuo jie iš tikrųjų buvo - tikrais dorais lietuviais - ištikimais savo tėvynės patriotais, kurie kovojo už savo tėvynės laisvę bei nepriklausomybę ir rūpinasi savo tėvynės kultūros išlikimu. Amerikoje tokių lietuvių dar yra daug, tačiau laikas yra negailestingas - jis padaro savo...

Šią savo knygą, jei Dievas leis, norėčiau išleisti 2011

m. lietuvių kalboje, o vėliau norėčiau ją duoti išversti į vokiečių ar anglų kalbą, išleisti atskiru leidiniu ir papuošti ją nuotraukomis bei dailininkų darbais. Dabar lyg bitė medų renku žmonių gyvenimo istorijas. Galbūt mūsų tėvynainių, gyvenančių Amerikoje, tarpe atsirastų tokių, kurie sutiktų savo gyvenimo istoriją praturtinti šią knygą. Labai lauksiu atsiliepiant. Kol kas gavau tik vieną tokią istoriją per dr. Gražiną Slavėnienę.

Didelį dėmesį skiriu gamtosaugai ir Klaipėdos krašto paveldo išsaugojimui. Su dailininke Zita Daugintyte ir Klaipėdos žaliaisiais apgynėme Girulių girią nuo iškirtimo, planuojant naftos terminalo statybą Klaipėdoje.

Dėl Priekulės Vingio parko iškirtimo ir parko statuso pakeitimo su dailininke Dalia Zagnoj ėjome į teismą prieš neteisėtus savivaldybės administracijos sprendimus. Bylą laimėjome, tačiau dalinio rėmimo savo knygų leidybai galiu nebesitikėti...

2008 m. man buvo suteiktas Gargždų miesto Garbės piliečio vardas. Labai gaila, kad šiais laikais būti garbingu piliečiu yra nuostolinga. Kai kreipiausi į Klaipėdos rajono savivaldybės kultūros skyrių su projektu, kad bent dalinai būtų paremta mano knygos „Amžinasis keleivis Abraomas iš Kulvos” leidyba, kad rajono bibliotekoms būtų nupirktas

(Nukelta į 10 psl.)

LAUREATĖ APIE SAVE

Violeta Židonytė, Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos literatūrinio konkurso laureatė.

Esu kaunietė – čia gimiau, gyvenau ir mokiausi, Kaune tebegyvenu iki šiol. Tiesa, vos man gimus mūsų šeimai beveik dešimtmečiui teko išsikraustyti į Marijampolę (tuometinį Kapsuką) – tik po daugelio metų sužinojau, kodėl. Mano tėveliai buvo Sibiro tremtiniai – nepaisant to, kad buvo ištremti būdami paaugliais (15 ir 19 metų), grįžę dar bent dešimtį metų neturėjo teisės gyventi didžiuosiuose Lietuvos miestuose.

Iš Marijampolės parsivežiau taisyklingą suvalkietišką tartį, – pasvalietišką savo senelių tarmę išmokau jau paaugusi. Jausdama trauką savo senelių žemei, Jūsų skelbtam romano konkursui „Liepų medaus nebus“ ir pasirinkau slapyvardį – **Upė Svalia**.

Ši upė teka per Aukštaitijos Pasvalio miestelį – mano mamytė Janina Čeponytė-Židonienė kilusi nuo Pasvalio, iš Pagojaus kaimo, o tėvelis Vilius Židonis– iš Meškalaūkio, kuris yra prie pat Joniškėlio.

Tėvelio mama, mano močiutė, Apolonia Gumbelevičiūtė – Židonienė „prie Smetonos“ buvo kaimo mokytoja ir kaimo mokyklos vedėja. Jos tėvas, o mano prosenelis - knygnešys Simanas Gumbelevičius, 1931-aisiais, būdamas jau 93-ųjų metų, už šią veiklą sulaukęs valstybinio apdovanojimo - Vytauto Didžiojo ordino III laipsnio

medalio.

Tikriausiai iš čia paveldėjau potraukį ir meilę knygoms. Matyt, iš močiutės paveldėtas ir „pedagoginis genas“ – jos sūnus, o mano tėtis -ilgametis Kauno politechnikos instituto (dabar Kauno technologijos universitetas) ir Klaipėdos universiteto profesorius, aš irgi beveik visą gyvenimą dirbu ne tik kūrybinį, bet ir pedagoginį darbą. Šiuo metu – Kauno technologijos universiteto Gimnazijos (KTUG) dailės ir dizaino mokytoja-eksperte.

Nuo mažumės bandžiau ne tik piešti, bet ir rašyti. Kiek pamenu, pirmuosius „memuarus“ iš vyresnio brolio išprašytame mėlyname sąsiuvinyje parašiau jau šešerių. Deja, jie, kaip ir vaikiški „nuotykių romanai“, neišliko. Rašiau ir eilėraščius, jie buvo spausdinami to meto moksleiviškoje spaudoje. Nepaprastai mėgau skaityti – knygos mane žavėto žavėjo. Dažnai joms išleisdavau ir saldumynams duotus pinigėlius. Pačia pirmąja mėgiama rašytoja man tapo Žemaitė ir jos knygelė vaikams „Kaip Jonelis raidės pažino“. Paliko įspūdį Marijampolės kapinėse tebesantis paminklas Žemaitėi – didžiulė akmeninė knyga.

Mokiausi Kauno 31-ojoje vidurinėje ir Kauno keturmetėje vaikų dailės mokykloje. Svarstant, kokias studijas rinktis – literatūros ar dailės

– nugalėjo dailė. 1978 m. baigiau Lietuvos Valstybinį dailės institutą, (dabar Lietuvos dailės akademija), interjero dizaino specialybę, o pradėjus pedagoginį darbą, teko pasitobulinti iš šioje srityje – 2000-aisiais tapau KTU edukologijos magistre.

Teko dirbti įvairių darbų: interjero, vizualinės reklamos srityse, mokytis Lietuvos statybos ir architektūros instituto aspirantūroje. Dėl pasikeitusios politinės situacijos ir mokslo reformos aspirantūra buvo panaikinta. Vis dėlto nedidelę savo mokslinių darbų dalį pavyko panaudoti dviejuose dizaino vadovėliuose vidurinėms mokykloms ir gimnazijoms (iki šiol išleistos 5 laidos – 2002, 2004, 2005, 2007 ir 2008 metais), spaudoje paskelbiau straipsnių dailės pedagogikos, aplinkos tvarkymo, dizaino teorijos ir praktikos klausimais.

Dailės ir dizaino dalykus dėstau daugiau kaip dvidešimt metų. Mokinių esu turėjusi labai įvairaus amžiaus - pradėjau nuo dailės akademijos studentų, bet buvo ir ikimokyklinukų, ir pensininkų. Keletą metų ikimokyklinukus ir pradinukus dailės paslapčių mokau savo dailės studijoje „Džiuginta“. Dabar šioje veikloje talkina ir dukra Ieva, pernai baigusi studijas Vilniaus dailės akademijoje ir tapusi tapybos bakalaure. Sūnus Saulius – „Saulės“ gimnazijos gimnazistas, dar mokosi chorinio dainavimo specialybės muzikos mokykloje „Varpelis“.

Didžiausia mano vaikystės svajonė buvo rašyti ir iliustruoti knygas. Tai išsipildė. Be dizaino vadovėlių, išleidau tris romanus („Vasara eina per greitai“, 2006m., „Ateik ir pasilik“, 2008m., „Visada su tavim“, 2009m.), keletą poezijos knygelių vaikams. Esu išvertusi poezijos iš italų kalbos.

Kiti pomėgiai – akvarelė, fotografija, kelionės ir folkloras. Esu surengusi penkias personalines akvarelės parodas, kasmet dalyvauju grupinėse Kauno dailininkų parodose, dainuoju folkloro ansamblyje, su kuriuo koncertuojame ir švenčiame visas tradicines lietuvių šventes.

Kuo toliau, tuo gražesnis atrodo gyvenimas ir vis daugiau laiko kūrybai. Pomėgiai dažnai persipina su darbu. Kaip yra pasakęs Konfucijus - pasirink tinkamą profesiją, ir daugiau gyvenime tau nė vienos dienos nereikės dirbti.

Tiesa, nežinau, ar profesiją renkamės mes patys, ar profesija, kaip ir pats gyvenimas, pasirenka mus.

Violeta Židonytė

Po koncerto scenoje Mantė Baliutavičiūtė, Martynas Rimeikis, Eglė Špokaitė, Gintė Čepinskaitė-Bistrienė, Kipras Tarėla ir Martynas Švėgžda von Bekker.

J. Kuprio nuotr.

LIETUVOS MENININKŲ KONCERTAS

Seniai Čikagos lietuviai neturėjo tokios meno šventės, kuri įvyko vasario 20 dienos vakarą JAunimo centre.

Lietuvos menininkų koncertą Lietuvos Nepriklausomybės šventei surengė JAV LB Kultūros taryba kartu su Vidurio Vakarų apygarda. Programą pradėjo jaunoji baleto šokėja Mantė Baliukevičiūtė su Leo Delibe „Coppelia“ ištrauka ir jaunasis devynerių metų smuiku grojęs Care Bohm „Sarabande“ Kipras Tarėla.

Po jų rprogramą atliko meno žvaigždė iš Lietuvos. **Eglė Špokaitė** – Lietuvos baleto artistė, Operos ir baleto teatro primabalerina, keturių tarptautinių konkursų laureatė, gastroliavusi Europos valstybių baleto teatruose ir Amerikoje, pasižymi nepaprasta vaidyba, kurioje nėra dirbtinio primityvizmo.

Lietuvos primabalerina Eglė Špokaitė Saint-Saens „Mirštančios gulbės“ šokyje.

J. Kuprio nuotr.

(Atkelta iš 9 psl.)
TRUMPAS MANO...

knygų, atsakymas buvo neigiamas. Lietuvos tūkstantmečio garbei Klaipėdos rajono savivaldybė buvo paskyrusi net milijoną litų, tačiau Abraomas iš Kulvos į tų išrinktųjų tarpą nepateko...

Ir koks neapsakomai puikus jausmas užlieja krūtinę, kai tavo darbelį atranda ir įvertina anapus Atlanto. Kaip norėčiau pamatyti Jūsų visų veidus ir akis, nusilenkti ir žodiškai savo lūpomis pasveikinti Jus visus su Kovo 11-ąja, Lietuvos Nepriklausomybės

Martynas Rimeikis yra sukūręs daug vaidmenų garsiuose Andzelikos Cholinės spektakliuose. Žiūrovai ypač mena jo Chosę spektaklį. 2007-aisiais jis buvo tituluotas metų „Baleto vilties“ titulu ir jam įteiktas Konstantino Stašio baleto apdovanojimas.

Jie šiame koncerte atliko S. Prokofjev ištrauką iš baleto „Romeo ir Džiuljeta“, monologą iš M. Theodorakio baleto „Graikas Zorba“.

Eglė Špokaitė šoko ir Saint-Saens „Mirštant gulbė“ kūrinį, kurį žiūrovai sekė didžiausioje tyloje ir po jos šokimo sugriaudė tokiomis ovacijomis, kurių Jaunimo salė tur būt nėra girdėjusi. Norėjome, kad bent dalelę kūrinio pakartotų, tačiau balerina tik grakščiai nusilenkdavo publikai.

Taip pat Špokaitė ir M. Rimeikis šoko Villalobos „Ariją“ pagal J. Smorigino choreografiją. M. Baliutavičiūtė dar atliko Rachmaninovo miniaturą. Smuikininkas Martynas Švėgžda von Bekker grojo Vytauto Barkausko „Partitą“, Robert Schumann „Intermezo“, Johannes Brahms „Scherzo“, Fritz Kreisler „Gražioji Rozmarina“ ir Maurice Ravel „Čigoniskąją rapsodiją“ šoki. Smuikininką fortepionu palydėjo Gintė Čepinskaitė-Bistrienė.

Šventiškąjį Lietuvos menininkų koncertą artistišškai vedė **Dalia Sokienė**. Esame dėkingi JAV LB Kultūros Tarybai už puikią meno šventės programą.

paskelbimo diena ir pareikšti Jums padėką už dėmesį mano Abraomui iš Kulvos bei mano kūrybai.

Tačiau esu jau tokio amžiaus, kai nebegaliu nutrūktgalviškai rizikuoti savo sveikata. Bijau tolimos kelionės, kai kokių nors visai nenumatytu būdu galėčiau apsunkinti brangius žmones, kurie ir taip daug paaukojo, kad mano kūdikis „Amžinasis keleivis Abraomas iš Kulvos“ būtų apdovanotas tokiu maloniu dėmesiu ir premija.

Su didele meile ir pagarba
Edita Barauskienė
Priekulė, 2010-01-26.

FOR RENT
EUCLID 200th St. area Downstairs unit, -
1 bedroom, living room, new kitchen, dinette,
full bath, refrigerator, stove, washer & dryer.
\$225.00/month
Call John Boyd (216) 409-8555

RENGINIŲ KALENDORIUS

KOVO 6 d., šeštadienį, Clevelando lietuvių sporto klubo „Žaibas“ – 60 metų jubiliejaus minėjimas-balius ir „Žaibo“ metinis lėšų sukėlimo parengimas vyks Recher Hall (Slovenian Society Home), 20713 Recher Ave., Euclid, OH. *Informuoja Vidas Tatarūnas tel. 440-209-0440, e-paštas: tatarunas@att.net*

BALANDŽIO 10 d. šeštadienį, 7:00 v.v. Šv. Kazimiero parapijos viršutinėje salėje įvyks sol. Virginijos Muliolienės koncertas. Rengia Akademiniis Skautų Sąjūdis.

BALANDŽIO 30 – GEGUŽĖS 1 ir 2 dienomis –60-sios ŠALFAS s-gos sporto žaidynės Clevelande, OH. Rengia – Clevelando LSK „Žaibas“. *Informuoja Vidas Tatarūnas tel. 440-209-0440, e-paštas: tatarunas@att.net*

KAS YRA LIETUVIS?

Tokį klausimą kelia mūsų jaunoji karta, tą klausimą dera ir čia panagrinėti, kai jau žvilgterėjom į tautos sąvoką ir buvom stabtelėję prie nacionalizmo ir patriotizmo sampratų.

Į šį klausimą galima būtų duoti trejopą atsakymą: a. objektyvinį, b. subjektyvinį ir c. formalinį.

a. Lietuvis yra tas, kas yra gimęs iš tėvų lietuvių. Iš tėvų mes paveldime kūno ir dvasios paveikslus, tų paveikslų būdinguosius bruožus. Lietuvė motina, pati gyvendama bendruomeniniu Lietuvos ar lietuvio mitu, jį įdiegia ir savo vaikui. Naujagimio atsinešamas kraitis yra jo bendrinis vardas – **lietuvis**. Tas vardas slypi jo dvasioj ir kokiu kitu to vardo jis pakeisti negali, kaip jis negali keisti savo tėvų, senelių, prosenių, su kuriais jis yra nenutrūkstančioj dvasinėj grandy. Vėliau, “gyvenimo audrų blaškomas”, jis galėtų tuo vardu nesivadinti, bet jokia būdu jis negalėtų lietuviu **nebūti**. To jis negali padaryti, kaip negali peršokti savo šešelio.

b. Lietuvis yra tas, kuris jaučiasi esąs lietuvis. Tai atvejis, kada asmuo gimsta ne iš tos pačios tautybės tėvo ir motinos. Tokio žmogaus tautybė išryškėja vėliau, kai jis auga, kai bunda jo sąmonė. Ir jis pats nulemia, kuriai tautybei jis priklauso: tėvo ar motinos. Tačiau ir šiuo atveju žmogus gali turėti tik tėvo ar motinos tautybę, bet jokia būdu ne kurią nors trečią.

c. Lietuvis yra tas, kuris priklauso lietuvių tautai. Tokią priklausomybę mūsų tautai gali pasirinkti ir toks asmuo, kuris yra gimęs ne iš lietuvių tėvų, jei tik jis sąmoningai prisiima lietuvio vardą, išrikiuoja tautos gyvenimą ir sąžiningai su aplinka dalijasi

vargais ir džiaugsmiais.

Be abejo, kai objektyvinė ir subjektyvinė priklausomybė tautai yra vidinis ryšys, tai formalinė priklausomybės tėra tik išorinis išipareigojimas. Tačiau ir formalinės priklausomybės asmuo gali būti labai pozityvus tautai. Mes turėjome ir turime kitataučių, kurie mūsų tautoj reiškiasi gerais, kilniais darbais. Kai žmogaus formalinė priklausomybė tautai yra laisva nuo vidinio ryšio, tai objektyvinis ir subjektyvinis ryšys individą lenkte lenkia ir į formalinę priklausomybę, tik daug didesne jėga negu pareigos supratimas. **Pareiga** – net kaip dorovinė priemonė – ateina į žmogaus vidų, kaip šauksmas “iš aukštybių”. Tuo tarpu supratimas ir jautimas jau yra tikrovė, esanti žmogaus viduje ir turinti **būtinumo** savybę. Pareiga tik skatina žmogų, o jautimas spinduliuoja iš vidaus į išorę ir į aplinką. Jutimas yra prigimta tikrovė, o pareiga yra sąmonės padarinys.

Atsirėmę į tokį supratimą, **lietuvių** suvokiame kaip žmogų, apspręstą lietuviybės **būtinumu** ir tą būtinumą gyvai jaučiantį.

Jutimas yra lietuviybės pirminė jėga, kurios pagalba mūsų tauta išgyveno savo pirmąsį būtį, vėliau budo ir sąmonėjo. Jutimas lieka tokia pat pirminė jėga ir dabar, kai sielojamės tautos išlikimu bei jos ugdymu, kai savo tautinių siekių organizavimu kreipiame žvilgsnius į ateitį.

Toks lietuvio supratimas, tokia lietuvio sąvoka būtų prasminga, jei gyventumėm savame krašte, bet ne kitokia ji yra ji tada, kai atskiras asmuo ar gausesnė tautos dalis atsideria svetimaj pagairėj.

Lietuvių studentų korporacija “NEO-LITHUANIA” knyga 1965 m.

SOVIETŲ IMPERIJOS ŽLUGIMAS

Rumualdas Kriaučiūnas

Victor Sebestyen; „Revolution 1989 – The Fall of the Soviet Empire”. Panteon Books, New York, 2009.

Knygą pasiūlė paverstyti vienas bendradarbis. Parsinešęs namo, perskaičiau jos įvadą. Su tuo perskaitymu baigėsi mano ketinimas knygą padėti į šalį ir vėliau jos savininkui gražinti. Įvade aprašomi 1989 m. gruodžio 25 dienos įvykiai Targoviste, Rumunijoje. Ten, vos 100 km. į šiaurę nuo sostinės, buvo atskraidintas Rumunijos diktatorius Nicolae Ceausescu su žmona Elena. Per valandą buvo atliktas karo lauko teismas ir be didesnių ceremonijų jie abu buvo sušaudyti. Šaudyti buvo įsakyta žemiau galvos, kad iš lavonų veidų nuotraukose liaudis įsitikintų, kad čia tikrai yra ją terorizavusiųjų lavonai. Sekančią dieną jų kūnai buvo nugabenti į sostinę ir slapta palaidoti. Ant medinių kryželių buvo užrašytos fiktyvios pavardės.

Knygos autorius yra patyręs žurnalistas, gimęs Vengrijoje. Po nepavykusio Vengrijos sukilimo 1956 m. jo šeima pasitraukė į vakarus. Jam tada buvo vos keletas mėnesių amžiaus. Apsigyveno Anglijoje. Būdamas žurnalistas, jis vėliau parašė knygą apie jau minėtą sukilimą Vengrijoje. Dabar jo naujausia knyga, pabaigta 2008 m. gruodžio mėnesį, apžvelgia maždaug dešimtmetį, pasibaigusį su 1989 metų gruodžio 1 d. Tą dieną Vatikane popiežius Jonas Paulius II privačioje audiencijoje priėmė Michail Gorbachiov ir jo žmoną Raisą. Pagal nusistovėjusią tvarką, moteris, susitikdama su popiežiumi, turi nešioti juodus rūbus. Visų nustebimui, ji pasirodė apsirengusi ryškiai raudonos spalvos kostiumėliu su kelnėmis.

Rinkdamas medžiagą knygai autorius daug keliavo ir susitiko su įvykių liudininkais. Jis lankėsi Lenkijoje, Čekų Respublikoje, Vengrijoje, Vokietijoje, Rumunijoje, JAV, Anglijoje ir kitur. Visuose šiuose kraštuose išvardijo jam padėjusius liudininkus, pašnekovus. Dėkojo ir Maskvos talininkams, bet nei vieno jų neįvardijo dėl tuo metu buvusios ir tebesitiesiančios įtemptos padėties Rusijoje. Beskaitant pro akis prabėgo įvykiai prieš dvidešimtį metų. Tai ne įvykių chronologija, bet gyvų žmoniųėjimai ir politikavimai. Didelę rolę aprašomuose įvykiuose atliko Lech Walesa, Michail Gorbachiov, popiežius Jonas Paulius II, Ronald Reagan,

George H.W. Bush, Vaclav Havel, Margaret Thatcher ir visa eilė kitų. Aiškiai ir įdomiai parodoma, kaip Sovietų Sąjungos kontrolėje buvusieji satelitai, nuo Vakarų pasaulio atskirti Geležine uždanga, nutraukė vergijos pančius ir pasuko demokratijos keliu.

Knyga yra iš trijų dalių. Pati trumiausia, mažiau nei 100 puslapių, pavadinta „Šaltasis karas”. Čia dėmesio centre yra Solidarumo sąjūdis Lenkijoje, jos vadas Lech Walesa, 1978 metais popiežiumi išrinktas Karol Wojtyła, pasivadinęs Jonu Pauliu II. Nuo 1981 metų pabaigos Lenkijos tvarkdariu tapo gen. Wojciech Jaruzelski. Rašoma, kad jis būdamas 16 metų su šeima iš Vokietijos okupuotos Lenkijos pasitraukė į Lietuvą. Dėmesio skiriama ir Sovietų Sąjungos karui Afganistane, kurį Gorbačiovo pavadino „kraujuojančia žaizda”.

Antroji knygos dalis pavadinta „Atodėris”. Joje išryškinama Gorbačiovo rolė ir jo mesti „Atvirumo” („glasnost”) ir „atstatymo” („perestroika”) šūkiai Sovietų Sąjungai. Čia parodoma kaip brendo ir tvinko laisvės troškimas Vengrijoje, Rumunijoje ir kitur. Prisiminta Chernobyl avarija Ukrainoje, etninis apsisvalymas Bulgarijoje. Niekam nuostolių nepadaręs vokiečių piloto nutupdytas mažas lėktuvas aikštėje prie Kremliaus išjudino rūdijančią karišką biurokratiją. Įdomiai pristatomi JAV prezidento Bushėjimai ir jo rūpesčiai. Jis labai bijojo, kad Sovietų Sąjungos žlugimas netik sugriautų pasaulio pastovumą, bet privestų prie politinio ir karinio chaoso. Tuo tarpu Gorbačiovo Vakarų pasaulyje tapo tiesiog garbinamas. Rašoma apie jo vizitą 1988 m. gruodžio 7 d. Manhattan rajone, New York mieste. Gorbačiovo į Jungtines Tautas vyko „triumfuojančiame paradede”, motorkadoje. Vakarai jam davė daugiau dėmesio ir išreiškė daugiau pasitikėjimo negu jo bendraminčiai Maskvoje. Knygoje rašoma, kad jis buvo įsitikinęs, jog sovietų satelitai neskubės su laisvės atstatymu savo kraštuose. Jis matė jo reformos rėmimą, o ne faktą, kad už jo miestų šukių slepiasi ir rikiuojasi tikri laisvės kovotojai.

Pagaliau, **trečioji knygos dalis**, pavadinta „Revoliucija”, pradedama su žodžių karu Budapeste mieste 1989 m. sausio 1 d. Po poros savaičių, sausio 16, Prahoje areštujamas Vaclav Havel. Įvykiai persimetę į Varšuvą, Rytų

DIRVAI AUKOJO

G.Lazdinis, Euclid, OH	100
L.Stokas, Los Angeles, CA.....	55
A.Muliolis, Euclid, OH.....	50
V.Šilas, Chicago, IL	45
G.Valiukėnas, Chicago, IL.....	45
R.Veitas, Milton, MA.....	45
E.Kronas, Ontario, CAN.	25
V.Plečkaitis, Richmond Hts., OH	25
V.Smirnovas, Cleveland, OH ...	25
J.Gumbelevičius, Vancouver, WA.....	22
R.Guzulaitis, Indianapolis, IN..	15
K.Jankus, Burnley, Anglija	10
R.Case, Sacramento, CA	5

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

Berlyną, Budapeštą. Labai at-sargiai sureagavo Washington, DC, sėdinti valdžia. Sofijoje, Bulgarijoje, pradėta „apsivalyti” nuo turkų musulmonų. 1989 m. birželio 4 d. Varšuvoje rinkimus didele persvara laimėjo „Solidarumas”. išryškinamas katalikų Bažnyčios vaidmuo Lenkijoje. Pagaliau atėjo lemtinga 1989 m. lapkričio 9 d. – Berlyno sienos panaikinimas ir jos nugriovimas! Rašoma apie perversmą Bulgarijoje, apie „Aksominę revoliuciją” Prahoje, kruvinus įvykius Rumunijoje.

Šioje knygoje **Lietuva tepaminėta tik tris kartus**, tik trijuose sakiniuose. Paminėta, kad Jeruzelski iš Lenkijos buvo prisiglaudęs Lietuvoje, kad Lietuvoje (ir Latvijoje) po Solidarumo sąjūdžio prasidėjo laisvėjimo vėjai ir kad komunistų partijos suvažiavime Maskvoje buvo kalbėta apie Lietuvos išstojimą iš Sovietų Sąjungos sąrangos. Tiesiog negalėjau tikėti, kad pro Lietuvą buvo praeita tydomis. Iš ankstyvesniųjų įvairių skaitymų ir šaltinių buvau įsitikinęs, kad Lietuva turėjo labai svarbią, net lemiamą rolę Sovietų Sąjungos žlugime. Tačiau reikia atsiminti, kad knygoje aprašoma revoliucija pasibaigia su 1989 metų pabaiga. Taip pat labai aišku, kad knygoje nieko nerašoma apie pačios Sovietų Sąjungos žlugimą. Dėmesys skiriamas Sovietų imperijai, t.y., kraštams už jos sienų. Aprašomu metu Lietuvoje irgi braškėjo įvesta okupacinė diktatūra ir tvarka. Tačiau tik 1990 m. kovo 11 d. buvo atstatyta Lietuvos nepriklausomybė, aplaistytą laisvės kovotojų krauju kitų metų sausio 13-ją dieną.

60-SIOS ŠIAURĖS AMERIKOS LIETUVIŲ SPORTO ŽAIDYNĖS

Sukaktuvinės Š. Amerikos Lietuvių sporto žaidynės įvyks balandžio 30 – gegužės 1 ir 2 dienomis, Clevelande, OH. ŠALFASS suvažiavimo nutarimu ir Centro Valdybos pavedimu, žaidynes vykdo Clevelando LSK „Žaibas“, kartu švenčiantis ir savo 60 metų jubiliejų. 2011 metais švęsime ŠALFASS-gos 60 metų jubiliejų.

Žaidynių programoje – numatomos šios 2010 m. ŠALFASS pirmenybės: a) krepšinio – vyrų A, vyrų B, (vyrų C)*, moterų ir merginų bei vaikų A (1991 m. gimimo ir jaunesnių); b) tinklinio – vyrų, moterų ir mišrių (Co-Ed) komandų; c) plaukimo – suaugusiems, jaunimui ir vaikams; d) stalo teniso – vyrų ir moterų ir E) kegliavimo (Bowling) – vyrų ir moterų.

* Vyrų C klasė bus sudaryta tik tuo atveju, jei vyrų B klasėje užsiregistruos per daug komandų. Principiniai, vaikų A klasės žaidėjams yra leidžiama kartu žaisti ir vyrų A, B ar C klasėje, o merginoms A – moterų klasėje, kiek laikas leidžia.

Vyrų A, B ir C krepšinių numatoma pradėti balandžio 30 d., vakare. Visų kitų klasių krepšinis vyks tik šeštadienį ir sekmadienį.

Tinklinis numatomas šeštadienį ir sekmadienį. Moterys gali žaisti vyrų komandose. Mišrią komandą sudaro 6 žaidė-

jai. Aikštėje turi būti nemažiau kaip 2 moterys arba nemažiau kaip 2 vyrai, per visą žaidimo laiką.

Pirminę krepšinio ir tinklinio komandų registraciją privalo būti atlikta iki 2010 m. vasario 28 d., pas 60-jų žaidynių vadovą „Žaibo“ pirm. Vidą Tatarūną, 8697 Harvest Home Drive, Mentor, OH 44060. Tel: 440-209-0440; elektroninis paštas: vtatarunas@att.net arba Tatarunas@Keybank.com

V.Tatarūnas yra kartu ir krepšinio varžybų koordinatorium. Tinklinio koordinatorium yra Petras Stungys, 8243 Donald Drive, Mentor, OH 44060. Tel: 440 974-9736. E-mail: pstungys@parker.com

Galutinė komandų ir žaidėjų registracija, kartu su mokesčiais, privalo būti atlikta iki kovo 31 d.: krepšinio – pas V. Tatarūną, o tinklinio – pas P. Stungį, imtinai.

Plaukimo pirmenybės – gegužės 1 d., šeštadienį. Informuoja ir registruoja: Pilypas Taraška, 30054 Truman Ave., Wickliffe, OH 44092. Tel: 440 944-6112 E-mail: ptaras-ka@yahoo.com Kitas ryšys: Algis Norkus, tel 630 466-4661 E-mail: amnorkus@mchsi.com

Stalo teniso pirmenybės vyks gegužės 1 d., šeštadienį. Informuoja ir registruoja: Algirdas Bielskus, 18621 Neff Road, Room C-208, Cleveland,

Nuotrauka iš Vancouver vykstančių žiemos olimpinių žaidynių. Amerikietis Bode Miller laimingai skrieja Alpių stiliaus čiuožime. Iki šiol daugiausia medalių laimėjo JAV – 32 (8 aukso, 12 sidabro ir 12 bronzos), Vokietija – 26 (8 aukso, 11 sidabro ir 7 bronzos) ir Norvegija – 19 (7 aukso, 6 sidabro ir 6 bronzos).

OH 44119. tel. 216 481-3785. E-mail: vciurlionis@msn.com Fax: 866 481-8883.

Individualinės ir komandinės varžybos

Kėgliavimo (Bowling) pirmenybės vyks gegužės 1 d., šeštadienį. Individualinės ir komandinės varžybos. Informuoja ir registruoja: Algis Nagevičius, 1150 Chapman Lane, Unit 31, Medina, OH 44256. Tel: 330 721-2424. E-mail: stonemed5@Hotmail.com

Pirminę plaukimo, stalo teniso ir kėgliavimo registraciją prašome pranešti atitinkamos sporto šakos koordinatoriui iki 2010 m. kovo 31 d. imtinai. Galutinė šių šakų registracija su mokesčiais, priimama varžybų dieną, gegužės 1 d., šeštadienį.

Žaidynėse dalyvauti kviečiami lietuvių sporto vienetai bei individai, atlikę 2010 m. registraciją ŠALFASS-je. Tolimesės informacijos bus nuolat pranešamos klubams ir talpinamos tinklalapuose www.salfass.org ir www.zaibas.org

ŠALFASS Centro Valdyba

P.S. TIRE Inc.

Complete Front End Service

216 481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts
Mufflers, Lube oil and Filter
Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon. – Fri.: 8 am to 6 pm 866 E. 200th St.
Sat.: 8 am to 4 pm Cleveland, OH 44119

FOR RENT

EUCLID 200th Street area. Like new unit –
Upstairs, 3 bedroom, dining room, kitchen, full bath.
New stove, refrigerator, washer, & dryer.

\$325.00/month

Call John Boyd (216) 409-8555

Jeigu planuojate pirkti arba parduoti namą,
prieš priimdami galutinį sprendimą apsilankykite
šiose interneto svetainėse, arba paskambinkit

LINUI MULIOLIUI - 216-387-3204

linas@fixlerrealty.com

www.ClevelandHousingMarket.com
www.LyndhurstOhioHomes.com
www.Euclid-Homes.com
www.Richmond-Heights-Homes.com
www.MayfieldHomes.net
www.Pepper-Pike-Homes.com
www.SouthEuclidHomes.com
www.Beachwood-Ohio-Homes.com
www.FixlerRealty.com

Fixler Realty Group, Inc.

Linus Muliolis - Mob. Tel. - 216-387-3204

Patria Imports

We Sell Koldunai
Gourmet Deli Meats & Breads
Imported Condiments & Foods
Wines, Beer & Waters
Candies, Gifts and More!

794 East 185th St. • 216-531-6720

TAUPA

LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.

Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.

Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.

Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)